

Høringsnotat om bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen (ordensbekendtgørelsen)

6. januar 2025
Sagsnr.: 24/31248
Center for Folkeskole

Indhold

Høringsnotat om bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen (ordensbekendtgørelsen)

1

1. Indledning

2

2. Sammenfatning af ændringer i bekendtgørelsen og tilhørende vejledning i forhold til høringsudkastet

4

2.1 Ændringer i bekendtgørelsen efter høring

4

2.2 Ændringer i vejledningen efter høring

5

3. Generelle bemærkninger

9

3.1 Børnesyn

9

3.2 Børn i særligt udsatte positioner

13

3.3 Øvrige generelle bemærkninger

14

4. Bemærkninger til de enkelte punkter i bekendtgørelsesudkastet

14

4.1 Skolens ordensregler og værdiregelsæt i §§ 1-3

15

4.1.1 § 1

15

4.1.2 § 2 (samt gennemgående brug af "almindelige normer for god opførsel")

15

4.1.3 § 3

16

4.2 Baggrund for iværksættelse af foranstaltninger, herunder hensynet til elever, der er blevet udsat for grænseoverskridende adfærd i § 4

18

4.3 Aftalt hjemsendelse efter § 5

20

4.4 Foranstaltninger i § 6

21

4.5 Eftersidning i § 7

21

4.6 Udelukkelse fra undervisningen i § 9-10

22

4.6.1 § 9

22

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Teglholmsgade 1
2450 København SV

Telefon: +45 33 92 50 00
Mail: stuk@stukuvvm.dk
www.stukuvvm.dk

CVR-nr.: 29634750

Børne- og
Undervisningsministeriet

4.6.2 § 10	23
4.7 Forenkling af reglen om overflytning af en elev fra en skole til en anden i § 13, stk. 2 og 3	25
4.8 Udskrivning af elev på 10. klassetrin i § 14	27
4.9 Tilbageholdelse af genstande i § 16	27
4.10 Magtanvendelse i § 17	28
4.11 Social og psykologisk bistand i § 18	30
5. Bemærkninger til de enkelte punkter i vejledningsudkastet	31
5.1 Indledning	31
5.2 Undervisende personale	31
5.3 Skolens ordensregler og værdiregelsæt	32
5.4 Sanktionsmuligheder ift. digital adfærd er tydeliggjort	33
5.5 Hvornår foranstaltninger kan anvendes	33
5.6 Sammenhængen mellem ordensbekendtgørelsen og undervisningsmiljøloven tydeliggøres	34
5.7 Aftalt hjemsendelse	36
5.8 SFO'ens rolle er tydeliggjort	37
5.9 Øvre grænse for anvendelse af foranstaltninger	39
5.10 Eftersidning	40
5.11 Overførsel af eleven til anden undervisning på skolen	43
5.12 Omgående udelukkelse fra undervisningen i resten af skoledagen	43
5.13 Udelukkelse fra undervisningen i hele skoledage	44
5.14 Overflytning af eleven til tilsvarende klassetrin på anden skole i kommunen	45
5.15 Tilbageholdelse af private genstande	46
5.16 Magtanvendelse	46
5.17 Inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning og evt. inddragelse af sociale myndigheder	47
5.18 Nyt afsnit om skolelederens mulighed for at iværksætte en akut indsats over for elever, der har behov for en øjeblikkelig specialpædagogisk indsats	48
5.19 Nyt afsnit om forældrenes ansvar for elevernes adfærd, når de er i skole	52
5.20 Hjælp til elever, der påvirkes negativt af andre elevers adfærd	54
5.21 Andre bemærkninger til vejledningen	54

1. Indledning

Et udkast til bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen og tilhørende vejledning har i perioden 27. september 2024 – 1. november 2024 været sendt i høring hos en række myndigheder, organisationer mv.

Styrelsen har sendt udkast til bekendtgørelse og tilhørende vejledning i høring hos 66 høringsparter. Der er modtaget 32 høringssvar, hvoraf 24 høringssvar indeholder bemærkninger. Styrelsen har modtaget 8 hørings-svar fra parter, der ikke var på høringslisten.

Høringspart	Hørings-svar mod-taget	Bemærk-ninger	Ingen be-mærk-ninger
ADHD-foreningen	x	x	
Autisme Foreningen	x	x	
Børne- og Kulturchefforeningen	x		x
Børne- og Ungdomspædag-ernes Landsforbund (BUPL)	x	x	
Børnerådet	x	x	
Børnesagens Fællesråd	x	x	
Børns Vilkår	x	x	
Danmarks Lærerforening	x	x	
Danmarks Private Skoler	x		x
Dansk Arbejdsgiverforening	x		x
Danske Erhvervsskoler - Lederne	x		x
Danske Handicaporganisationer	x	x	
Danske Regioner	x		X
Danske Skoleelever	x	x	
Datatilsynet	x		X
De Anbragtes Vilkår (DAV)	x	x	
Fag og Arbejde (FOA)	x	x	
Forældrenes Landsforening	x	x	
Friskolerne	x	x	
Helle Stolberg Pedersen (privat-person)	x	x	
Julemærkefonden	x	x	
Klagenævnet for specialunder-visning	x		X
KL	x	x	
Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS)	x	x	
Red Barnet	x	x	
Rigsrevisionen	x		X
Selveje Danmark	x	x	
Skolelederforeningen	x	x	
Skoletjenesten	x	x	
Skole og Forældre	x	x	
Social-, Bolig, og Ældreministe-riet	x	x	
UNICEF	x	x	

Følgende høringsparter, som har fået tilsendt udkast til bekendtgørelse og tilhørende vejledning, har styrelsen ikke modtaget høringssvar fra:

Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Privatskoleforening, Danmarks Vejlederforening, Dansk Blindesamfund, Danske Døves Landsforbund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Danske Gymnasier, Danske Professionshøjskoler, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Dansk Musikskolesammenslutning, Dansk Musikpædagogisk Forening, De private sociale tilbud, Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination, Efterskoleforeningen, Efterskolerne, Foreningen af Danske Døgninstitutioner (FADD), Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningsfællesskabet LigeVærd, Forældre-rådgivningen, Frie Fagskoler, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landssamråd for PPR-chefer, Lederforeningen for VUC, Lilleskolerne - en sammenslutning af frie grundskoler, Private Gymnasier og Studenterkurser, Rådet for Etniske Minoriteter, Samrådet af Specialskoleledere i Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Uddannelsesforbundet, UU Danmark, Ungdomsringen, Ungdomsskoleforeningen

I kapitel 2 opsummeres de ændringer i bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen (ordensbekendtgørelsen) og tilhørende vejledning, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har foretaget i forhold til de udkast, som har været i offentlig høring. I kapitel 3-5 gengives de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar. Styrelsens bemærkninger til punkterne, herunder hvorvidt der er foretaget ændringer i anledning af høringssvarene, er skrevet med kursiv.

De dele af høringssvarene, som ikke angår bekendtgørelses- og vejledningsudkastet, er ikke gengivet. Høringssvarene er vedlagt.

2. Sammenfatning af ændringer i bekendtgørelsen og tilhørende vejledning i forhold til høringsudkastet

2.1 Ændringer i bekendtgørelsen efter høring

Foranlediget af indkomne bemærkninger til høringsudkastet, er der foretaget enkelte ændringer i bekendtgørelsen:

- I høringsversionens § 2 ændres "*årsagen hertil*" til "*baggrunden og konteksten for elevens handling*".
- I høringsversionens § 4, stk. 1, 1. pkt., indsættes "*og under hensyn til barnets bedste*".
- I høringsversionens § 4, stk. 1, 2. pkt., indsættes "*og personale*".
- I høringsversionens § 4, stk. 1, 2. pkt., ændres "*elevens alder*" til "*elevens alder og modenhed og*".
- I høringsversionens § 4, stk. 1, 2. pkt., ændres "*elevens forseelse*" til "*det, eleven har gjort,*", "*forseelsens*" ændres til "*handlingens*", og "*forseelsen*" ændres til "*handlingen*".

- I høringsversionens § 4, stk. 1, 2. pkt., udgår *"og om forseelsen er begået forsætligt eller uagtsomt"*.
- I høringsversionens § 16, stk. 1, 2. pkt., ændres *"elevens forseelse"* til *"det, eleven har gjort,"* og *"forseelsens"* ændres til *"handlingens"*.

2.2 Ændringer i vejledningen efter høring

Foranlediget af indkomne bemærkninger til høringsudkastet, er der foretaget en række ændringer i vejledningsudkastet.

- Vejledningens titel ændres fra *"Vejledning til bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen"* til *"Vejledning om fremme af god orden i folkeskolen"*.
- Høringsversionens pkt. 1, 1. pkt., nyaffattes således: *"Bekendtgørelsen er en del af den samlede folkeskolelovgivning. Udgangspunktet er, at alle elever har forskellige forudsætninger. Bestemmelserne i bekendtgørelsen skal dermed ses i sammenhæng med den pædagogiske praksis, som folkeskoleloven lægger op til, og de udgør de maksimale og mest indgribende foranstaltninger, skolen kan anvende, hvis en elev opfører sig uhensigtsmæssigt."*
- I høringsversionens pkt. 1, 2. pkt., udgår *"i den forbindelse"*, og i 3. pkt., ændres *"vigtigt"* til *"forpligtende"*.
- I høringsversionens pkt. 1, 5. pkt., ændres *"Men man kan"* til *"Man kan dog"*, og *"herunder sikkerheden"* indsættes.
- I høringsversionens pkt. 1, 2. afsnit, 2. pkt., indsættes *"i yderste tilfælde"*.
- I høringsversionens pkt. 1, 4. afsnit, indsættes som 2. og 3. pkt.: *"Det bør overvejes, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at iværksætte andre indsatser, før foranstaltningerne anvendes. I den forbindelse kan for eksempel behovet for iværksættelse af supplerende undervisning eller anden faglig støtte efter folkeskolelovens §§ 3 a og 5, stk. 5, overvejes."*
- I høringsversionens pkt. 2, indsættes som 3. pkt.: *"Skolelederen er også ansvarlig for, at ordensreglerne og værdiregelsættet bliver formidlet til nye ansatte på skolen."*
- I høringsversionens pkt. 2 indsættes som 2. afsnit: *"Da skolebestyrelsen er ansvarlig for udarbejdelse af skolens ordensregler og værdiregelsæt, vil det være relevant for skolelederen at holde skolebestyrelsen orienteret om anvendelsen af ordensreglerne og værdiregelsættet i praksis og om brugen af sanktioner på skolen, så skolebestyrelsen kan følge med i, hvordan reglerne bliver anvendt. Skolelederens tavshedspligt skal iagttages i forbindelse hermed."*
- I høringsversionens pkt. 5,1. afsnit, 1. pkt., ændres *"årsagen til den"* til *"baggrunden og konteksten for elevens"*.

- Høringsversionens pkt. 7 nyaffattes således: *"Det forventes, at det undervisende personale orienterer skolefritidsordningen om eventuelle hændelser i løbet af skoledagen, der kunne komme til at påvirke eleven og/eller fællesskabet ind i skolefritidsordningen. Der kan orienteres om både indsatser og foranstaltninger iværksat i løbet af skoledagen og om, hvordan de har fungeret."*
- I høringsversionens pkt. 8, 3. afsnit, 1. pkt., ændres *"at eleven lærer af konsekvensen"* til *"at elevens handlinger har konsekvenser"*.
- I høringsversionens pkt. 13, 1. afsnit, 1. pkt., indsættes *"og under hensyn til barnets bedste"*.
- I høringsversionens pkt. 13, 2. afsnit, 4. pkt., ændres *"sagens"* til *"handlingens"*, og *"blandt andet"* og *"og modenhed"* indsættes. I 2. pkt. udgår *"i en sag"* og *"sket uagtsomt eller"*.
- I høringsversionens pkt. 13, 2. afsnit, 6. pkt., indsættes *"og personale"*.
- I høringsversionens pkt. 15, 2. afsnit, 1. pkt., ændres *"Skolen bør derfor bruge pædagogiske indsatser eller mildere og mindre indgribende foranstaltninger"* til *"Skolen bør derfor bruge mindre indgribende foranstaltninger eller andre pædagogiske indsatser"*.
- I høringsversionens pkt. 15, 2. afsnit, 5. pkt., ændres *"forseelse"* til *"handling"*.
- I høringsversionens pkt. 15, 2. afsnit, 7. pkt., ændres *"have vanskeligheder"* til *"være i en udsat position"*.
- I høringsversionens pkt. 16, 2. afsnit, indsættes *"blandt andet"* og *"skolebestyrelsen skal fastsætte skolens antimobbestrategi, og at"*.
- I høringsversionens pkt. 17, 3. afsnit, ændres *"sidstnævnte"* til *"dette"*.
- I høringsversionens pkt. 22, afsnit 2, 1. pkt., indsættes *" , hvor"*.
- I høringsversionens pkt. 23, 1 pkt., ændres *"så man har det tilgængeligt, for eksempel hvis det senere bliver nødvendigt at iværksætte andre indsatser for den samme elev; så har skolen hele elevens historik."*, til *"samt de erfaringer man har gjort sig med virksomme løsninger."*
- I høringsversionens pkt. 23 indsættes som 2. pkt. *"Så har man det tilgængeligt, for eksempel hvis det senere bliver nødvendigt at iværksætte andre indsatser for den samme elev; så har skolen hele elevens historik."*

- I høringsversionens pkt. 26, nyaffattes 5.-7. pkt. således: *"Det betyder, at eleven for eksempel vil kunne sættes til at hjælpe med at sætte biblioteksbøger på plads eller rydde skrald op, hvis eleven har væltet skraldespande, tegnet på væggene eller lignende. Det kan også være, at eleven har forstyrret undervisningen ved eksempelvis gentagne gange at have startet brandalarmen, hvorefter eleven for eksempel kan hjælpe med praktiske forefaldende opgaver, der er til gavn for det fællesskab, som eleven har tilsidesat. Det vil være skolens leder, der vurderer, om der er den rette pædagogiske sammenhæng mellem elevens adfærd og den opgave, som eleven sættes til."*
- Høringsversionens pkt. 28 nyaffattes således: *"Eftersidning er en afslutning, hvorfor processen beskrevet i pkt. 22 skal følges. Det at give en elev som opgave at rydde op mv. i forbindelse med eftersidning er ikke en del af den forvaltningsretlige afslutning."*
- Høringsversionens pkt. 29, 3. afsnit, 3. pkt. nyaffattes således: *"Skolefritidsordningens lokaler kan benyttes, hvis dette vurderes relevant samt hensigtsmæssigt for eventuelle andre børn, der er til stede – såvel pædagogisk som sikkerhedsmæssigt."*
- Høringsversionens pkt. 29, 4. afsnit, 5. pkt., nyaffattes således: *"Det vil være fordringsmæssigt at følge orienteringen op med dialog, for at sikre, at eleven får den støtte i skolen, som eleven har brug for med henblik på at kunne deltage i fællesskabet. Dialogen vil være understøttende for et skole-hjem-samarbejde, der kan sikre, at eleven forstår skolens ordensregler og værdiregelsæt samt almindelige normer for god opførsel."*
- I høringsversionens pkt. 30, 2. pkt., ændres *"det undervisende personale"* til *"skolens personale"*.
- I høringsversionens pkt. 32, 2. afsnit, 1. pkt., ændres *"elever med dybere problemer"* til *"elever i udsatte positioner"*.
- I høringsversionens pkt. 32, 3. afsnit, indsættes som 4. pkt.: *"Overblikket kan også med fordel indgå i arbejdet med læring og forebyggelse af situationer, der leder til, at omgående udelukkelser findes nødvendige."*
- I høringsversionens pkt. 33, 1. pkt. ændres *"som"* til *"hvis adfærd har ført til at eleven"*.
- I høringsversionens pkt. 33, 1. pkt., nyaffattes således: *"Bestemmelsen er beregnet til de situationer, hvor skolen har brug for omgående at kunne håndtere en elev, hvis adfærd har ført til, at eleven har været til fare for sig selv eller andre."*
- I høringsversionens pkt. 33, 4. pkt., ændres *"gentagelsestilfælde"* til *"at adfærden gentager sig"*.

- I høringsversionens pkt. 35, indsættes som 3. pkt.: *"Der bør ind-
drages overvejelser om, hvilke forhold eleven sendes hjem til, hvis
forældrene samtykker i at varetage tilsynet med eleven."*
- I høringsversionens pkt. 37 indsættes som 5. pkt.: *"Dette skal der
desuden tages hensyn til, for at eleven kommer tilbage til klassen
på en inkluderende måde, hvor eleven kan deltage meningsfuldt
fagligt og socialt igen."*
- I høringsversionens pkt. 46, indsættes som 2. afsnit: *"Den nye
skole bør være opmærksom på, hvordan den tager imod eleven.
Der kan gælde særlige hensyn, hvis eleven er blevet flyttet mod sin
og forældrenes vilje. Især når kommunen har truffet afgørelse om
at fratage forældrene det frie skolevalg i et år, bør der være op-
mærksomhed på det gode forældresamarbejde."*
- I høringsversionens pkt. 46, afsnit 3, 2. pkt., indsættes *"og moden-
hed"*.
- I høringsversionens pkt. 57, ændres *"det skete"* til *"hændelsen"*.
- I høringsversionens pkt. 58, 3. pkt. ændres *"som ligger uden for
servicelovens underretningspligt"* til *"som ligger uden for underret-
ningspligten i barnets lov"*.
- I høringsversionens pkt. 58, indsættes som 2. pkt.: *"Den special-
pædagogiske bistand bør i videst muligt omfang foregå enten i
skolen eller i tilknytning til det almindelige skolemiljø."*
- I høringsversionens pkt. 59, 1. pkt., ændres *"afhjælpe en elevs pro-
blemer"* til *"hjælpe elever i udsatte positioner"*.
- I høringsversionens pkt. 59, 2. afsnit. 1. pkt., ændres *"afhjælpning
af elevens problemer"* til *"at hjælpe deres barn."*
- I høringsversionens pkt. 59, 2. afsnit, 2. pkt., ændres *"serviceloven"*
til *"barnets lov"*.
- I høringsversionens pkt. 60, 4. afsnit, 2. pkt., indsættes *"eller i et
andet specialundervisningstilbud"*
- I høringsversionens pkt. 60, 5. afsnit indsættes som 2. pkt.: *"Det
vil være vigtigt med forældresamarbejdet helt fra starten af forlø-
bet, uagtet at der er tale om en akut situation, som kræver hurtige
beslutninger."*
- I høringsversionens pkt. 60, 6. afsnit og pkt. 61, 1. afsnit, ændres
"barnets" til *"elevens"*.
- I høringsversionens pkt. 62, indsættes som 3. pkt.: *"Enkeltmands-
undervisning bør aldrig iværksættes som en selvstændig løsning på
elevens behov for specialpædagogisk bistand. Hvis det iværksættes,*

- I høringsversionens pkt. 64, 2. pkt., ændres "at eleven rustes til at indgå i fællesskab, hvor der er regler, man skal følge" til "at eleven støttes i at indgå i fællesskabet, hvor der er regler, der skal følges. Dette ansvar foreligger, samtidig med at skolen bør have en særlig opmærksomhed på, at børn udvikler sig forskelligt, og at forældre kender deres børns forudsætninger."
- I høringsversionens pkt. 65, 3. afsnit, pkt. 2, ændres "årsagen til situationen" til "situationens kontekst".

3. Generelle bemærkninger

3.1 Børnesyn

ADHD-foreningen mener, at vejledningens pkt. 13 er svær at bruge i praksis, når meget i vejledninger og bekendtgørelse efterlader rum til bred fortolkning. Foreningen anbefaler præcisering af "elevens alder", samt at der skal laves en vurdering i forhold til elevens modning og udvikling.

BUPL bemærker, at vigtigheden af et ressourceorienteret børnesyn flere gange er blevet drøftet i Sammen om Skolen, og BUPL appellerer til, at ministeriet fastholder det fokus i arbejdet med bekendtgørelsen og vejledningen.

Børnerådet mener, at ordensbekendtgørelsen bygger på, at børn kan sanktioneres til at ændre adfærd. Børnerådet mener, at det er en grundlæggende forældet tilgang til børn, og at det er i direkte modstrid med det forskningsbaserede, rettighedsbaserede børnesyn, som Børnerådet anerkender i fx folkeskolens formålsparagraf og undervisningsmiljøloven. Børnerådet mener, at bekendtgørelsen hviler på en fejlagtig præmis om, at foranstaltninger efter bekendtgørelsen gør, at elever vil ændre adfærd. Børnerådet pointerer, at hvis man vil ændre en elevs adfærd, er man nødt til at forstå årsagerne og dynamikkerne, der ligger bag adfærden, samt det miljø elevens adfærd er en reaktion på. Børnerådet mener, at det derfor er en åbenlys mangel, at bekendtgørelsen ikke forpligtiger det undervisende personale til at afdække og forstå elevens adfærd med henblik på at kunne ændre og tilpasse rammerne omkring eleven og det fællesskab, som eleven indgår i.

Børnesagens Fællesråd mener overordnet, at ændringerne bygger på et børnesyn, som er utidigt og uhensigtsmæssigt set i forhold til viden om børns adfærd. Ifølge Børnesagens Fællesråd anlægges der i bekendtgørelsen et skærpet perspektiv på det enkelte barn som problemskaber og årsag til uroen, og løsningen bliver at tilpasse barnet ved at få det til at "rette ind". Børnesagens Fællesråd henviser til, at årsagen dog ofte skal findes i rammevilkårene og dybereliggende mistrivsel, og de foreslåede

skærpede sanktionsmuligheder vil få det enkelte barn til at fremstå forkert og opleve eksklusion og mindreværd, og det vil på længere sigt blive sværere for dem at få en plads i fællesskabet, som de kan trives i og udvikle sig fra.

Børns Vilkår er overordnet bekymret for udkastenes fokus på straf og eksklusion frem for pædagogiske metoder, støtteordninger og inkluderende fællesskaber. Børns Vilkår er bekymret for det børnesyn, som udkastet er baseret på, og er kritiske over for udkastenes manglende forståelse for, at elevens adfærd ikke kan ses isoleret fra elevens skolemiljø. Børns Vilkår mener, at sanktioner som værktøj til at fremme god ro og orden står i modstrid med skolernes dannelsesopgave, og at straf kan have alvorlige langsigtede konsekvenser for den enkelte elev. Børns Vilkår mener, at denne tilgang svigter de lærere og pædagoger, som arbejder for at støtte den enkelte elevs faglige og sociale udvikling i et fællesskab med mange elever. Børns Vilkår opfordrer til, at der i bekendtgørelsen og vejledningen i langt højere grad fokuseres på, at god ro og orden fremmes gennem anerkendende pædagogiske tilgange, omsorgsfuld og relationskompetent pædagogisk praksis samt etablering af støtteforanstaltninger omkring klassen.

Danske Handicaporganisationer (DH) er overordnet set bekymret for retningen og det børnesyn, der kommer til udtryk i udkastet til bekendtgørelsen, hvor barnets adfærd ses isoleret fra den sammenhæng og de rammer, den uhensigtsmæssige adfærd er opstået i. DH anfører, at børn som udgangspunkt gør det bedste, de kan, under de givne omstændigheder, og at det derfor i høj grad er rammerne om børnene i skolen, der er afgørende for, om børnene lykkes. DH mener derfor, at man må forstå et barns adfærd i forhold til konteksten og have fokus på, hvordan skolens rammer kan understøtte barnet og forebygge uhensigtsmæssig adfærd.

Danske Skoleelever anfører, at Danske Skoleelever og flere børneorganisationer har gjort opmærksom på op til denne høring, at flere sanktioner ikke er løsningen på elevers brud på skolens ordensregler og værdiregelsæt. Danske Skoleelever mener ikke, at vejledningen og bekendtgørelsen giver udtryk for et tidssvarende børnesyn, hvor børns adfærd forstås kontekstafhængigt. Danske Skoleelever mener, at der er behov for at tilføre ressourcer, så lærere og pædagoger kan arbejde med bl.a. pædagogiske metoder, der ikke udskammer og ekskluderer elever, i stedet for skærpede sanktioner. Danske Skoleelever anerkender, at der er behov for handling ved grænseoverskridende adfærd på skoler, men opfordrer til, at sanktioner ikke skal kunne være første mulighed frem for dialog og/eller pædagogiske og psykologiske indsatser. Danske Skoleelever finder det dog positivt, at foranstaltninger iværksættes på baggrund af en samlet vurdering, samt at de skal finde sted i samspil med det pædagogiske arbejde. Danske Skoleelever mener, at bekendtgørelsens frakobling fra folkeskolelovens formålsparagraf, hvor skolen er medansvarlig for elevens udvikling, er uhensigtsmæssig.

De Anbragtes Vilkår (DAV) mener, at udkastet går i den modsatte retning af, hvad man har valgt at gøre på andre lovområder, samt at børnesynet bag bekendtgørelsen gør den enkelte elev til problembærer og flytter fokus fra elevens fællesskaber og sammenhænge. DAV henviser til, at skolen ifølge folkeskoleloven er medansvarlig for elevernes udvikling. DAV er enig i, at ingen børn og unge skal udsættes for grænseoverskridende adfærd mv. i skolen, men anfører, at svaret bør være tilstrækkelige ressourcer og gode rammer, ikke sanktioner. DAV anfører, at sanktioner ikke kun påvirker den sanktionerede elev, men også de øvrige. DAV mener ikke, at bekendtgørelsens foranstaltninger styrker gode relationer mellem eleverne, og pointerer, at gode relationer mellem elever ifølge forskningen er med til at forebygge konflikter og uhensigtsmæssig adfærd.

FOA bakker ikke op om udkastene, da FOA mener, at de ikke harmonerer med børnesynet, ikke tager højde for bl.a. den eksisterende viden om børns kognitive udvikling, og hvilke forventninger og krav man meningsfuldt kan stille til børn i forskellige aldersgrupper, samt at de ikke i tilstrækkelig grad er tilpasset den ændrede elevsammensætning i den inkluderende folkeskole, der skal have plads til flere børn med forskellige sociale og faglige forudsætninger. FOA er stærkt bekymret for, at bekendtgørelsens foranstaltninger ikke har den ønskede effekt, og at de risikerer at forstærke og forværre et barns udfordringer. FOA foreslår derfor, at hele bekendtgørelsen og vejledningen gentænkes og omskrives. FOA anerkender, at skolen har behov for at kunne sætte ind over for uhensigtsmæssig adfærd, men mener, at god orden fremmes på måder, der sikrer en reel forandret adfærd og ikke forstærker uhensigtsmæssig adfærd.

Helle Stolberg Pedersen (privatperson) har en bekymring om det skrevne omkring bl.a. straf, udelukkelse og eftersidning. Der er en udfordring med meget udadreagerende elever, hvor andre elever føler sig truet. Helle Stolberg Pedersen mener, at det aldrig har været godt for et barns udvikling at blive udelukket eller at skulle sidde som straf, men mener, at det skal bygges ind i en pædagogisk kontekst.

LOS anfører, at børnesynet i udkast til bekendtgørelse og vejledning, herunder måden hvorpå eleverne omtales, samt hvordan forståelsen for elevernes situation beskrives, virker forældet og langt fra det børnesyn, der er grundlæggende for bl.a. barnets lov. Flere steder i både bekendtgørelse og vejledning fremstår teksten ifølge LOS som procedurer i en personalehåndbog frem for en pædagogisk tilgang, der skal sikre alle børns tryghed. LOS anbefaler derfor, at man skriver bekendtgørelse og vejledning igennem med afsæt i et børnesyn, der modsvarer børnesynet og de rettigheder, som børn har fået gennem barnets lov.

Red Barnet er bekymret for det børnesyn, der ligger til grund for ordensbekendtgørelsen. Red Barnet bemærker, at det børnesyn gør den enkelte barn til årsag for den uhensigtsmæssige adfærd og er unuanceret, forældet og risikerer at eskalere uhensigtsmæssige handlinger. Red Barnet mener, at ordensbekendtgørelsen bør vise retningen for, hvordan skoler kan

afsøge årsager og handlemuligheder helhedsorienteret med fokus på de rammer, relationer, psykologiske behov samt ressourcer, der har betydning for at forstå uhensigtsmæssig adfærd.

Selveje Danmark mener ikke, at ordensbekendtgørelsen harmonerer med et tidssvarende børnesyn, da den synes at antage et grundlæggende syn på, at det enkelte barn er årsag til den uhensigtsmæssige adfærd, og at adfærdsændringer bedst sker gennem sanktioner. Selveje Danmark opfordrer på det kraftigste til at bruge den forestående ændring af henholdsvis bekendtgørelse og vejledning som anledning til at skrive et tidssvarende børnesyn frem, hvor der i langt højere grad fokuseres på pædagogiske indsatser, støtteordninger og inkluderende fællesskaber. Selveje Danmark anerkender, at skolen har behov for at kunne sætte ind over for uhensigtsmæssig adfærd. Det er således for Selveje Danmark ikke et spørgsmål om, hvorvidt god orden i folkeskolen skal fremmes, men om, hvordan dette bedst gøres, så indsatserne skaber varige, positive forandringer for det enkelte barn såvel som fællesskabet.

Skolelederforeningen mener, at en solid pædagogisk platform, der understøtter et anerkendende og ressourceorienteret børne- og ungesyn, er en stærk beskyttelsesfaktor mod mistrivsel, og når kompetente undervisere og pædagoger lykkes med at se bag om elevers uhensigtsmæssige adfærd og har mulighed for at tilbyde rettidig støtte, vil brugen af sanktioner mindskes. Skolelederforeningen ønsker desuden overordnet set at gentage vigtigheden af at anvende et anerkendende sprogbrug, der afholder sig fra internaliserende formuleringer, som gør eleven til ejer af og ansvarlig for problemstillinger. Skolelederforeningen opfordrer i stedet til, at der anvendes eksternaliserende formuleringer, der tager højde for, at problemet ikke bor hos eleven, men kan være forårsaget af omgivelserne, rammerne mv.

Skole og Forældre er overordnet kritisk over for det fokus, der i arbejdet med bekendtgørelsen har været på at håndtere pædagogiske udfordringer med sanktioner og straf. Skole og Forældre bemærker, at Skole og Forældre og forskere på området har påpeget, at en øget brug af sanktioner og straf som konsekvens øger den adfærd, som man gerne vil af med.

UNICEF Danmark anfører, at bekendtgørelsen indfører et børnesyn, der ikke harmonerer med folkeskolens formålsparagraf og er helt ude af trit med den forskning og det børnesyn, som bør gennemsyre skolens kultur og praksis.

Styrelsens bemærkninger

En række høringssvar stiller sig kritiske over for det børnesyn, som det opleves, at bekendtgørelsen og vejledningen er udtryk for. Flere høringssvar italesætter det som et utidssvarende børnesyn. Kritikken går blandt andet på, at der er en stor betoning af sanktioner i forhold til pædagogiske indsatser, at årsagen til uhensigtsmæssig adfærd knyttes til den enkelte elev snarere

end til de rammer, som eleven indgår i, og at ændringerne ikke er i overensstemmelse med aktuel forskning.

Styrelsen bemærker indledningsvist, at foranstaltningerne i bekendtgørelsen udgør muligheder i lovgivningen, som det er op til den enkelte skoleleder ud fra en konkret vurdering at bringe i anvendelse. Det er styrelsens udgangspunkt, at den enkelte skole har den fornødne viden til at kunne træffe beslutning om en eventuel foranstaltning.

Styrelsen har foretaget en sproglig justering i bekendtgørelsens § 2, således at det ikke er "årsagen" til elevens adfærd, men "baggrunden og konteksten", der skal afklares, så det tydeliggøres, at hele baggrunden og konteksten for elevens adfærd skal indgå i samtalen med eleven og forældrene.

Styrelsen har derudover i bekendtgørelsens § 4 tydeliggjort, at hensynet til barnets bedste skal indgå i vurderingen af beslutningen om iværksættelse af bekendtgørelsens foranstaltninger. Denne tydeliggørelse ændrer ikke nu-gældende retstilstand.

Styrelsen er enig i, at henvisning til elevens alder med fordel kan udvides med en henvisning til elevens modenhed. Styrelsen har imødekommet dette ved at skrive elevens modenhed specifikt frem som et vurderingselement i § 4. Det er også tilføjet i punkt 13, afsnit 3, og punkt 46, afsnit 3. Indsættelsen heraf ændrer ikke nugældende retstilstand.

Styrelsen har indarbejdet en række tilpasninger i vejledningen, som tydeliggør blandt andet, at det anbefales at tænke i andre pædagogiske indsatser omkring eleven, før foranstaltningerne i bekendtgørelsen bringes i anvendelse, at der skal tages særlige hensyn til elever i udsatte positioner samt opmærksomheder i forhold til at få eleven tilbage til fællesskabet og undervisningen på en hensigtsmæssig måde, efter at der er anvendt en foranstaltning over for eleven.

3.2 Børn i særligt udsatte positioner

ADHD-foreningen mener, at både vejledningen og bekendtgørelsen mangler hensyntagen til elever med særlige behov. Herunder specielt børn, som afventer udrednings- og behandlingstider, samt vente- og behandlingstider hos PPR. ADHD-foreningen mener, at der mangler en retning for, hvad en skoleleder skal bringe i anvendelse for elever med særlige behov, herunder funktionsnedsættelser, og ADHD-foreningen ser gerne, at dette bliver specificeret i en paragraf. Derudover mener ADHD-foreningen, at opmærksomheden i medierne har haft en markant negativ indvirkning på målgruppen, som foreningen arbejder med. ADHD-foreningen er bekymret for, om dette fokus og opmærksomheden i forbindelse med ændringerne vil skabe meranvendelse af bekendtgørelsen.

Børnerådet er meget bekymret for konsekvenserne af en øget brug af sanktioner over for elever, der i forvejen står på kanten af fællesskabet. Børnerådet anfører, at vi fra international forskning ved, at børn, der ople-

ver sanktioner i form af eksklusion, er i stor risiko for at ende i en ond spiral, hvor skam og isolation fører til mere uhensigtsmæssig adfærd, og i sidste ende kan risikere at føre til antisocial adfærd, kriminalitet og tidlig indtræden i ungdomskriminalitet. Af disse grunde er det Børnerådets opfattelse, at det bør fremgå eksplicit af bekendtgørelsen, at brugen af eksklusion af elever aldrig må ske med henblik på at straffe eleven, men alene bør anvendes, når det af midlertidige og praktiske årsager ikke er muligt for skolen at stille relevante pædagogiske indsatser til rådighed.

Selveje Danmark anerkender betydningen af et trygt og inkluderende skolemiljø for alle elever, men er bekymret for, at de foreslåede ændringer kan medføre utilsigtede konsekvenser, særligt for de elever, der har behov for særlig pædagogisk støtte til at indgå positivt i fællesskabet.

Styrelsens bemærkninger

Flere høringssvar efterspørger et mere tydeligt fokus på børn i udsatte positioner, og hvilken indvirkning bekendtgørelsen og dens foranstaltninger kan have på denne målgruppe. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. bekendtgørelsens § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering sker ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som skønnes relevante i det konkrete tilfælde, herunder hensynet til den pågældende elevs forudsætninger.

Bemærkningerne imødekommes i den forstand, at styrelsen i revisionen efter høringen har haft for øje at tydeliggøre hensynet til elevers forskellige forudsætninger, herunder elever i udsatte positioner.

3.3 Øvrige generelle bemærkninger

De Anbragtes Vilkår (DAV) bemærker, at ordet "forældre" nævnes som en gennemgående term i både bekendtgørelsen og vejledningen. DAV opfordrer til, at bekendtgørelsen og vejledningen tilrettes, så der tilføjes "eller andre primære omsorgspersoner", når forældre nævnes, så de børn og unge, som har andre voksne end deres forældre til at varetage deres daglige omsorg, også omfattes.

Styrelsens bemærkninger

I folkeskolelovgivningen opereres der med det forældrebegreb, der fremgår af folkeskolelovens § 54, hvorefter forældrenes rettigheder tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven, og hvor skolen i de fleste tilfælde kan anse den, der har eleven i pleje, for bemyndiget til at handle på forældremyndighedens indehavers vegne.

4. Bemærkninger til de enkelte punkter i bekendtgørelsesudkastet

I det følgende behandles bemærkninger til udkastet til ændringer af ordensbekendtgørelsen.

4.1.1 § 1

Danmarks Lærerforening oplever ikke, at det sker i praksis, at skolelederen ved hvert skoleårs begyndelse oplyser eleverne og forældrene om skolens ordensregler. Det bør derfor præciseres i selve bekendtgørelsen og ikke alene i vejledningen, hvordan oplysningen skal ske. DLF foreslår derfor, at punkt 2 i vejledningen til bekendtgørelsen eventuelt bør skrives ind i selve bekendtgørelsen.

Styrelsens bemærkninger

Skolebestyrelsen fastsætter skolens ordensregler og værdiregelsæt, jf. folkeskoleloven § 44, stk. 4. Ifølge ordensbekendtgørelsens § 1 er skolens leder ansvarlig for at oplyse eleverne og forældrene om skolens ordensregler og værdiregelsæt ved hvert skoleårs begyndelse. Der er ikke krav til, at oplysning af skolens ordensregler og værdiregelsæt sker på en bestemt måde. Det vil være op til en lokal beslutning. Derfor er vejledningen til bekendtgørelsen den rette placering for de nævnte eksempler. Forslaget imødekommes således ikke.

4.1.2 § 2 (samt gennemgående brug af "almindelige normer for god opførsel")

ADHD-foreningen anbefaler yderligere fortolkning og præcisering af "i øvrigt almindelige normer for god opførsel", og hvordan sådan en samtale skal finde sted. Derudover søger de anbefalinger til en pædagogisk og ledelsesmæssig praksis.

Børnerådet mener, at ordensbekendtgørelsens § 2 bør ændres, således at samtaler med en elev, der har brudt skolens værdi- og ordensregler først og fremmest skal have til hensigt at afdække elevens perspektiv, oplevelser og forudsætninger.

Danmarks Lærerforening mener, at det bør skrives ind i bekendtgørelsen, hvad normer for almindelig god opførsel er, således at det også i selve bekendtgørelsen fremgår, hvad der forventes af eleverne i forhold til god opførsel i skoletiden.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig et indkommet forslag om at ændre hensigten med samtaler med eleven og forældrene, jf. § 2, således at det er elevens perspektiv, oplevelser og forudsætninger, der afdækkes, frem for at bibringe forståelse af nødvendigheden af at overholde ordensreglerne.

Styrelsen noterer sig desuden forslag om, at "i øvrigt almindelige normer for god opførsel" fortolkes i bekendtgørelsen. Hvad der forstås ved i øvrigt almindelige normer for god opførsel, vil imidlertid afhænge af den konkrete situation og de konkrete forhold.

4.1.3 § 3

Børnerådet mener, at det bør fremgå eksplicit af bekendtgørelsens § 3, at pædagogiske indsatser som udgangspunkt bør gå forud for foranstaltninger i medfør af ordensbekendtgørelsens § 6, og at foranstaltninger i medfør af § 6 altid bør ledsages af pædagogiske indsatser.

Danmarks Lærerforening mener, at det i forhold til digitale krænkelse bør skrives tydeligt ind i bekendtgørelsen, at digitale krænkelse begået mod både elever og lærere vil være en overtrædelse af skolens ordensregler. Danmarks Lærerforening ønsker det præciseret i bekendtgørelsen, at skolens leder kan iværksætte foranstaltninger i henhold til § 4 over for eleven, både når der er tale om digitale krænkelse begået mod en lærer og mod andre elever, uanset om det er sket på skolen eller i fritiden. Samtidig mener Danmarks Lærerforening, at det bør præciseres, at det skal fremgå af skolens ordensregler, at man ikke må lyd- eller videooptage på skolen uden samtykke, da dette ifølge Danmarks Lærerforening vil medføre, at mange sager om grænseoverskridende digital adfærd undgås. Alternativt mener Danmarks Lærerforening, at det skal skrives ind i bekendtgørelsen, at det skal være obligatorisk, at regler for digital adfærd på skolen skal fremgå tydeligt af skolens ordensregler, og at reglerne skal være vedtaget af skolebestyrelsen, således at skolebestyrelsen er med til at formulere reglerne og dermed tager ejerskab for reglerne om digital adfærd.

Derudover mener Danmarks Lærerforening, at sætningen "herunder undervisningsmiljøet" bør slettes, da digitale krænkelse altid vil have betydning for undervisningsmiljøet.

Danske Skoleelever ser det som problematisk, at straf og negative sanktioner muliggøres som første skridt frem for dialog. Danske Skoleelever anfører, at det efterfølgende pædagogiske arbejde vil være mindre virkningsfuldt for elever, der bliver mødt af negative sanktioner som første reaktion. Endvidere finder Danske Skoleelever bekendtgørelsens frakobling fra folkeskolelovens formålsparagraf uhensigtsmæssig (se bemærkninger til børnesyn i 3.1). Danske Skoleelever understreger endvidere, at det vil komme til at dreje sig om at undgå lignede sanktioner, såfremt sanktioner beskrevet i bekendtgørelsen iværksættes over for dem.

Skole og Forældre mener helt generelt, at det bør skrives ind i bekendtgørelsen, at skolelederen skal orientere skolebestyrelsen om væsentlige konflikter og om brugen af sanktioner på skolen, når der bruges hårde sanktioner som for eksempel omgående udelukkelse, og at skolelederen mindst en gang om året skal give en generel orientering om brugen af sanktioner.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig forslag om, at det bør fremgå af bekendtgørelsens § 3, at andre pædagogiske indsatser bør overvejes, før foranstaltningerne anvendes. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at det efterspurgt perspektiv fremgår flere steder i vejledningen, blandt andet i punkt 1, afsnit 4.

Hvor en elev ikke overholder skolens ordensregler, værdiregelsæt eller i øvrigt almindelige normer for god opførsel, er der i ordensbekendtgørelsens § 2 et krav om, at årsagen hertil søges afklaret gennem samtaler med eleven og forældrene. Der er ikke tilsvarende et krav om, at der skal iværksættes foranstaltninger over for eleven. Beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering vil ske ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som måtte være relevante i den konkrete tilfælde, således at foranstaltninger kun anvendes, hvor det vurderes hensigtsmæssigt.

Styrelsen noterer sig et forslag om at præcisere i bekendtgørelsen, at foranstaltninger kan iværksættes over for en elev, som har udvist uhensigtsmæssig digital adfærd over for både lærere og elever. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at det ligger i bestemmelsen, at overholdelse af skolens ordensregler, værdiregelsæt og i øvrigt almindelige normer for god opførsel også omhandler en elevs digitale adfærd. Det fremgår af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, og er foldet ud i vejledningens punkt 12. I forlængelse heraf bemærker styrelsen, at skolebestyrelsen skal fastsætte skolens ordensregler og værdiregelsæt, jf. folkeskolelovens § 44, stk. 4, og, som en del af skolens værdiregelsæt, fastsætte en antimobbestrategi, herunder en strategi mod digital mobning, jf. undervisningsmiljølovens § 1b. Ordensreglerne og værdiregelsættet fastsættes af hver enkelt skole og kan således tilpasses skolens konkrete behov, herunder fx forbud mod lyd- og videooptagelse. Det ligger uden for bemyndigelsen for bekendtgørelsen at fastsætte en regel om, hvad skolens ordensregler og værdiregelsæt nærmere skal indeholde.

Styrelsen noterer sig et forslag om at fjerne præciseringen "herunder undervisningsmiljøet" i § 3, stk. 2, med henvisning til, at brud med skolens regler for digital adfærd altid vil have indflydelse på undervisningsmiljøet. Styrelsen finder ikke anledning til at foretage ændringer i bekendtgørelsen, da præciseringen ikke alene relaterer sig til digital adfærd, men også til elevens adfærd i fritiden. Det er styrelsens vurdering, at der er en større grad af beskyttelse med præciseringen end uden.

Styrelsen er enig i, at det kan være relevant, at skolebestyrelsen orienteres om væsentlige konflikter og brugen af sanktioner på skolen. Styrelsen bemærker dog, at orienteringen ikke kan vedrøre personale- og elevsager grundet skolelederens tavshedspligt. Styrelsen har tilføjet følgende som nyt afsnit i vejledningens punkt 2: "Da skolebestyrelsen er ansvarlig for udarbejdelse af skolens ordensregler og værdiregelsæt, vil det være relevant for skolelederen at holde skolebestyrelsen orienteret om anvendelsen af ordensreglerne og værdiregelsættet i praksis, og om brugen af sanktioner på

4.2 Baggrund for iværksættelse af foranstaltninger, herunder hensynet til elever, der er blevet udsat for grænseoverskridende adfærd i § 4

ADHD-foreningen ønsker en tydeliggørelse af forpligtelsen til den samlede vurdering, samt at barnet og familiens perspektiv tages i betragtning, da dette ikke tillægges tilstrækkelig værdi i praksis. Foreningen anbefaler yderligere fortolkning og præcisering af "skal stå i rimeligt forhold til elevens forseelse" samt hvordan "herunder hensynet til elever, der er negativt påvirket af forseelsen" skal udfoldes i praksis.

Autismeforeningen opfordrer til, at skolelederen i forbindelse med udarbejdelsen af en handleplan, og forud for sanktioner, forpligtes til at undersøge, om et barns u hensigtsmæssige adfærd skyldes, at barnet ikke i tilstrækkelig grad kompenseres for sine udfordringer og modtager den hjælp, der er nødvendig, for at barnet kan indgå i alment skolefællesskab. Autismeforeningen pointerer, at mange autistiske børn slår sig på folkeskolen, hvilket i høj grad skyldes en udpræget normtænkning, der sætter meget snævre rammer for, hvordan og hvor hurtigt børn bør lære og udvikle sig. Autismeforeningen bemærker, at vi fra forskning ved, at mobning og psykisk mistrivsel netop opstår i miljøer, hvor normerne er snævre, og foreningen frygter, at øgede sanktionsmuligheder vil betyde et endnu større fokus på det normative på bekostning af det rummelige og anerkendende. Dette frygter foreningen bl.a., fordi forskning har påvist, at det at bruge sanktioner som pædagogisk redskab medfører øget aggressiv og voldelig elevadfærd. Trods den gode hensigt; at de udvidede sanktionsregler skal beskytte de børn, adfærden går ud over, så frygter foreningen, at det vil få den modsatte effekt.

Børnerådet anbefaler, at ord inspireret af strafferetten ikke indgår i en skolekontekst, og det er derfor Børnerådets opfattelse, at ord som bl.a. "forseelse", "uagtsomt" og "forsætligt" bør udgå fra bekendtgørelsen. Børnerådet mener, at ordensbekendtgørelsen eksplicit forpligter skolerne til at arbejde aktivt med konfliktløsning i klassefællesskabet, og at der som minimum skal igangsættes konfliktløsningsindsatser som supplement til foranstaltninger i medfør af ordensbekendtgørelsen.

Børnesagens Fællesråd mener, at det er godt, at fokus på hensynet til de børn, der rammes af u hensigtsmæssig adfærd i skolen, skrives frem i bekendtgørelsen. Dog mener Børnesagens Fællesråd, at ændringerne medvirker til bl.a. at fjerne fokus fra hvorvidt der kunne være andre pædagogiske og normeringsmæssige løsninger på dette. Børnesagens Fællesråd mener derfor i stedet, at fokus bør rettes mod en tidlig og systematisk forebyggelse og ikke på skærpede sanktioner, som vil få udfordringerne til at vokse.

Danmarks Lærerforening mener, at "og lærere" bør tilføjes i følgende sætning: "herunder hensynet til elever, der er negativt påvirket af forseelse", da ordensbekendtgørelsen ifølge Danmarks Lærerforening også bør sikre lærernes mulighed for at foretage god undervisning.

Danske Skoleelever opfatter det som problematisk, at "*foranstaltningen skal stå i rimeligt forhold til elevens forseelse og skal bl.a. vurderes i forhold til forseelsens grovhed (...)*", idet foreningen ikke mener, at jo grovere forseelsen er, desto strengere skal straffen være. I stedet mener Danske Skoleelever, at denne adfærd kalder på en pædagogisk tilgang og et eftersyn af undervisningsmiljøet. Danske Skoleelever er bekymret for, at grænseoverskridende adfærd udelukkende vil blive optrappet, hvis de negative sanktioner kun bliver af større karakter og dermed ikke vil bidrage til et trygt undervisningsmiljø for alle. Danske Skoleelever mener derudover, at det, uagtet om det kaldes foranstaltninger eller konsekvenser, også er vigtigt at bemærke, at mange elever vil opleve det som en straf at blive negativt sanktioneret, og derved kan beslutningen om en foranstaltning medføre en unødvendig konfliktoptrapning.

FOA mener, at det bør præciseres, så det tydeligt fremgår, at sanktionerne i bekendtgørelsen aldrig står alene, og at de altid skal følges op af handlingsplaner og refleksioner over, hvad skolen kan gøre for at ændre barnets omgivelser og arbejde med at give barnet andre handlemuligheder og strategier. FOA mener dertil, at det skal indskrives som et krav, at der altid skal følges op på foranstaltninger. FOA mener, at det bør præciseres, at sanktionsmulighederne i bekendtgørelsen først kan tages i brug, når alle andre muligheder er udtømt, samt at det bør tilføjes, at der ud over samtale, påtale eller advarsel også skal have været en forudgående indsats for at forebygge og ændre barnets problematiske adfærd.

Selveje Danmark er bekymret for, at en hyppigere brug af sanktioner vil forværre situationen for de elever, der i forvejen har svært ved at indgå i fællesskabet og henviser til, at forskning viser, at eksklusion ofte fører til en negativ spiral af skam og isolation, hvilket kan resultere i yderligere adfærdsproblemer. Selveje Danmark anbefaler, at det præciseres i bekendtgørelsen, at eksklusion aldrig må anvendes som straf, men kun i tilfælde, hvor pædagogiske indsatser midlertidigt ikke er mulige.

Skole og Forældre mener, at det er berettiget at medtage i bekendtgørelsen, at hensynet til elever, der er negativt påvirket af en forseelse, skal medtages i beslutningen om at iværksætte en foranstaltning.

Skolelederforeningen bifalder, at bekendtgørelsen tager hensyn til elever, der er negativt påvirket af forseelsen, men ønsker i den forbindelse at påpege en risiko for, at denne fremskrivning kan bruges af forældre som argument for at få en bestemt elev flyttet fra klassen.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen har valgt at imødekomme, at strafferetlige ord som "forsætligt", "uagtsomt" og "forseelse" bør udgå. Ordene "forsætligt" og "uagtsomt" udgår derfor af bekendtgørelse og vejledning, og ordet "forseelsen" erstattes af "det, eleven har gjort" og "handlingen". Der er udelukkende tale om en sproglig ændring og ikke en indholdsmæssig ændring eller ændring af retstilstanden.

Styrelsen noterer sig et ønske om tydeliggørelse af begreberne "skal stå i rimeligt forhold til elevens forseelse" og "herunder hensynet til elever, der er negativt påvirket af forseelsen", samt en bekymring over formuleringen om, at en elevs forseelse bl.a. skal vurderes i forhold til dens grovhed. Styrelsen bemærker, at disse formuleringer lægger op til en konkret vurdering, hvor mange hensyn skal vægtes, herunder også hensynet til elevens relationer. Styrelsen definerer dem derfor ikke nærmere.

Styrelsen noterer sig en bekymring for, at børn, der har behov for at kompenseres for sine udfordringer for at kunne indgå i fællesskabet i skolen, ender i mistrivsel, hvis der er for meget fokus på sanktioner, og en bekymring om en ond spiral af skam og isolation, hvis en elev ekskluderes fra fællesskabet. Styrelsen noterer sig forslag om, at (1) skolelederen forpligtes til at undersøge, om et barns uhensigtsmæssige adfærd skyldes, at barnet ikke i tilstrækkelig grad kompenseres for sine udfordringer, før der iværksættes foranstaltninger, (2) skrive ind som et krav, at der altid skal følges op på iværksatte foranstaltninger og at præcisere, at andre muligheder skal være udtømt, før en foranstaltning iværksættes, og (3) at ordensbekendtgørelsen skal indeholde en konkret forpligtelse til at arbejde med konfliktløsning som supplement til foranstaltningerne. Styrelsen bemærker hertil, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering vil ske ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som skønnes relevante i det konkrete tilfælde, herunder at følge op på den iværksatte foranstaltning.

Styrelsen bemærker videre, at det flere steder i vejledningen er beskrevet, at andre pædagogiske indsatser bør overvejes, før foranstaltningerne anvendes.

Styrelsen er enig i forslaget om at fremhæve hensynet til lærerne i bekendtgørelsen, men anser, at dette hensyn også må gælde de andre ansatte på skolen. Derfor er hensynet til "personale" tilføjet i § 4.

4.3 Aftalt hjemsendelse efter § 5

ADHD-foreningen mener ikke, at hjemsendelse efter aftale finder sted efter accept fra forældrene. Foreningen mener, at styrelsen skal sikre at dette anvendes korrekt, og at ændringen ikke medfører en forstærkelse af den praksis, der er ude på skolerne i dag.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig en opmærksomhed omkring anvendelsen af § 5 i praksis, blandt andet ift. samarbejdet med forældrene. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at det er skolelederens ansvar at sikre, at de rette forhold gør sig gældende, så en foranstaltning er meningsfuld og hensigtsmæssig. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for kommunens folkeskoler.

4.4 Foranstaltninger i § 6

Børnerådet anbefaler, at foranstaltninger, som udelukkende har et strafmotiv, herunder eftersidning i § 6, stk. 1, nr. 1, helt udgår.

Red Barnet mener, at ordensbekendtgørelsen allerede i sin nuværende form giver skoler mulighed for grænsesættende og genoprettende praksis. Sanktionsforanstaltninger som eftersidning og hjemsendelse risikerer at skabe stærkere modstand mod skolen, flere episoder med voldsomme handlinger og børn i stærkere mistrivsel.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig forslag til, at særligt eftersidning udgår som foranstaltning i bekendtgørelsen. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering vil ske ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som måtte være relevante i det konkrete tilfælde, således at foranstaltninger kun anvendes, hvor det vurderes hensigtsmæssigt og på en måde, som vurderes hensigtsmæssig.

4.5 Eftersidning i § 7

ADHD-foreningen er bekymret for, hvordan § 7 fungerer i praksis, herunder kontakten med forældrene. ADHD-foreningen oplever, at elever er uden opsyn, specielt efter en svær situation har fundet sted, og at forældre først bliver oplyst herom efterfølgende, og der mangler ifølge foreningen en præcisering af, hvordan det i praksis skal være muligt, at en eftersidning bliver gennemført med opsyn og forudgående aftale med forældrene, samt hvordan eftersidning kan hjælpe en elev, der tydeligt har kommunikeret med sin adfærd, at noget har været rigtig svært.

Danske Skoleelever mener, at eftersidning i op til en time ikke er en konstruktiv handlevej og ikke kan træde i stedet for pædagogiske indsatser. Elever vil opfatte eftersidning som et forældet afregningssystem, hvor straf benyttes i stedet for dialog. Det bemærkes, at Danske Skoleelever stiller sig kritisk over for denne foranstaltning, idet både forskning og Danske Skoleelevers egne erfaringer viser, at eftersidning ikke er virkningsfuld.

DAV mener, at det bør gøres til et krav, at generel brug af eftersidning altid dokumenteres med en tydelig begrundelse, samt at der følges op på situationen med eleven efterfølgende.

DH er i tvivl om, hvorvidt brugen af eftersidning generelt er hensigtsmæssig. DH er særligt bekymret for, om denne type sanktioner vil give mening ift. børn og unge med særlige behov, der kognitivt kan have svært ved at forstå konsekvensen af den uhensigtsmæssige adfærd og sammenhæng til eftersidningen.

Skolelederforeningen er af den opfattelse, at eftersidning ikke tjener et pædagogisk formål og derfor bør udgå fra bekendtgørelsen og vejledningen. Skolelederforeningen henviser i den forbindelse til, at eftersidning er et levn fra en tid, hvor skyld og skam blev pålagt eleverne, men at skyld og skam ifølge forskning har en negativ indvirkning på identitetsudvikling og kan skabe varige psykologiske problemstillinger.

Skole og Forældre anser eftersidning for at være en forældet sanktionsmulighed og mener derfor, at det bør afskaffes.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig, at det i flere høringssvar bemærkes, at muligheden for eftersidning bør udgå af bekendtgørelsen, og at der udtrykkes bekymring for anvendelsen af § 7 i praksis, blandt andet ift. samarbejdet med forældrene. Der rejses desuden tvivl om, hvorvidt eftersidning er hensigtsmæssig i en pædagogisk henseende. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering vil ske ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som måtte være relevante i det konkrete tilfælde, således at foranstaltninger kun anvendes, hvor og på en måde, som vurderes hensigtsmæssig. Herunder hensynet til elever i udsatte positioner, og at der følges op på foranstaltningen.

Da styrelsen, jf. 5.9, efter grundige genovervejelser igen vurderer, at beslutning om eftersidning er en forvaltningsretlig afgørelse, vil der også fortsat være krav om begrundelse for en sådan afgørelse. Det at give en elev som opgave at rydde op mv. i forbindelse med eftersidning vil ikke være en del af den forvaltningsretlige afgørelse.

4.6 Udelukkelse fra undervisningen i § 9-10

4.6.1 § 9

ADHD-foreningen bemærker, at foreningen har svært ved at se, hvordan skolerne i praksis skal leve op til, at forældrene orienteres forud for en omgående udelukkelse. ADHD-foreningen bemærker endvidere, at foreningen ser § 9 anvendt i praksis i dag, hvor eleven blot sættes alene i et tilstødende lokale. ADHD-foreningen er derfor bekymret for, at en elev med selvskadende adfærd sættes alene i et lokale uden nødvendigt opsyn.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig bemærkningen om, at meddelelse til forældre forud for en omgående udelukkelse af en elev kan være vanskeligt for skolerne at imødekomme. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at "omgående" i § 9 skal forstås således, at det er muligt at nå at meddele forældre forud for udelukkelsen. I bestemmelsens stk. 2 er der modsat tale om en situation, der ikke muliggør, at forældrene orienteres forud, hvorfor der heller ikke er krav om det i den situation.

Styrelsen anerkender, at det er vigtigt at have en særlig opmærksomhed i forhold til tilsyn med elever med selvskadende adfærd. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at skolelederens eller underviserens beslutning altid beror på en konkret vurdering. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering vil ske ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som måtte være relevante i det konkrete tilfælde, herunder ved tilsyn med elever med selvskadende adfærd.

4.6.2 § 10

ADHD-foreningen gør opmærksom på, at der er få ressourcer til at føre det nødvendige tilsyn, og anbefaler derfor en præcisering af fortolkningen "fornødent" i bekendtgørelsens § 10.

Børns Vilkår bemærker, at eksklusion fra undervisningen har negative konsekvenser for elevernes faglige udvikling og sociale tilknytning til skolen. For elever, der i forvejen har udfordringer, kan gentagne udelukkelser fra undervisningen føre til forværring af de underliggende årsager og risiko for yderligere marginalisering. Børns Vilkår opfordrer derfor til, at begrænsningen om maksimalt to udelukkelser pr. skoleår genindføres i ordensbekendtgørelsen.

DAV bemærker, at udelukkelse fra undervisningen i op til 10 skoledage om året er mange dage, og at det, ud over eksklusionen fra fællesskabet, også kan få faglige konsekvenser for eleven. DAV henviser til, at der lægges op til, at eleven skal være sikret et tilsyn i udelukkelsestiden, men mener, at det er uklart, hvem der skal undervise eleven og sørge for den faglige læring, så eleven ikke kommer fagligt bagud.

Danske Skoleelever bemærker, at hjemsendelse og eksklusion øger elevens afstand til klassefællesskabet, at de øvrige elevers sociale samspil re-etablerer sig i perioden, hvor den pågældende elev er hjemsendt, og at det derfor for hver hjemsendelse bliver sværere og sværere for eleven at komme tilbage i klassefællesskabet. Samtidig får den hjemsendte elev fagligt efterslæb samt en vanskeligere position i undervisningen, og der skal ifølge Danske Skoleelever derfor mere og mere til for, at fællesskabet imødekommer den hjemsendte elev. Danske Skoleelever opfordrer derfor til, at der - enten i stedet for eller i samspil med en hjemsendelse - iværksættes indsatser i samarbejde med aktørerne og forældrene omkring eleven, så elever, der ikke trives i hjemmet, ikke ender med at blive skubbet ud i endnu større mistrivsel gennem en hjemsendelse.

DH bemærker, at udelukkelse fra undervisningen i op til 10 skoledage om året er mange dage og en meget alvorlig og indgribende sanktion over for det enkelte barn. DH mener, at det generelt er uhensigtsmæssigt at straffe børn og unges adfærd ved at udelukke dem fra fællesskabet i klassen og skolen. Dertil mener DH, at udelukkelse fra undervisningen risikerer at få faglige konsekvenser for barnet, og at dette er uhensigtsmæssigt, særligt hvis barnet/den unge i forvejen er fagligt bagud. DH bemærker, at anvendelse af denne sanktion må forudsætte, at barnet/den unge kognitivt er i stand til at forstå og blive motiveret af udelukkelsen.

Red Barnet anfører, at når en elev bliver hjemsendt, er eleven i risiko for at miste sin tilknytning til klassen og relationerne til de andre elever. Det sender samtidig et signal til klassekammeraterne om, at det er okay at ekskludere hinanden, når man bryder reglerne eller overtræder andre elevers grænser. Det skaber ifølge Red Barnet utryghed, og det risikerer at sætte grundlaget for fællesskabet over styr. Derudover kan en hjemsendelse også få faglige konsekvenser for barnet, og i nogle tilfælde vil skolerne komme til at hjemsende børn til en uge med skærm eller til familier, hvor der ikke er en tryk base.

Skole og Forældre kan ikke tilslutte sig, at man fjerner begrænsningen i brugen af sanktionen, som siger, at udelukkelse normalt kan finde sted to gange inden for et skoleår, og at det kun i særligt grove tilfælde kan ske flere gange.

UNICEF Danmark er særligt opmærksomme på, at stramningerne og sanktionerne kan ramme socialt skævt, så elever, der i forvejen befinder sig i udsatte positioner, bliver hjemsendt til et dysfunktionelt og utrygt hjem, og hjemsendelse bør derfor ifølge UNICEF Danmark være meget grundigt fagligt vurderet ud fra barnets bedste interesse.

Styrelsens bemærkninger

Definition for fornødent tilsyn findes i § 1, stk. 2, i bekendtgørelse om tilsynet med folkeskolens elever i skoletiden.

Styrelsen noterer sig, at flere parter ønsker, at der igen kommer en begrænsning på maksimalt to udelukkelser af en elev fra undervisningen i hele skoledage pr. skoleår. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at begrænsningen udgik fra bekendtgørelsen ved revisionen i 2020. Styrelsen beklager, at begrænsningen ikke dengang blev skrevet ud af vejledningen. Ved nærværende revision fjernes begrænsningen fra vejledningen, så den bringes i overensstemmelse med bekendtgørelsen. Der er således ikke tale om en ændring af bestemmelsen.

Styrelsen noterer sig, at flere høringssvar udtrykker bekymring for, at eksklusion fra undervisningen som følge af en iværksat foranstaltning har negative konsekvenser for elevens faglige udvikling og sociale tilknytning til skolen. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens

leder, jf. § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering vil ske ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som måtte være relevante i det konkrete tilfælde, således at foranstaltninger kun anvendes, hvor det vurderes hensigtsmæssig. Herunder hensynet til elevens faglige udvikling og tilknytning til fællesskabet under og efter udelukkelsen samt hensynet til elevens tilbagevenden til fællesskabet på en god måde.

Styrelsen er dog enig i, at det er relevant at tydeliggøre, at der i forbindelse med udelukkelse fra undervisningen i hele skoledage, jf. bekendtgørelsens § 10, tages hensyn til de hjemlige forhold, samt hvordan eleven kommer meningsfuldt ind i klassen igen efter endt udelukkelse. Styrelsen har i vejledningens punkt 35 tilføjet følgende formulering: "Der bør inddrages overvejelser om, hvilke forhold eleven sendes hjem til, hvis forældrene samtykker i at varetage tilsynet med eleven", og i punkt 37, afsnit 1, tilføjet: "Dette skal der desuden tages hensyn til, for at eleven kommer tilbage til klassen på en inkluderende måde, hvor eleven kan deltage meningsfuldt fagligt og socialt igen".

4.7 Forenkling af reglen om overflytning af en elev fra en skole til en anden i § 13, stk. 2 og 3

ADHD-foreningen anbefaler en fortolkning/præcisering af "særligt grove tilfælde". ADHD-foreningen finder det positivt, at beslutningen her træffes i samråd med eleven og forældrene, men mener, at der skal være fokus på beslutning ved uenighed. ADHD-foreningen mener endvidere, at § 13, stk. 3, er udtryk for et ganske kedeligt forældresyn, særligt i tilfælde, hvor denne paragraf er bragt i anvendelse, og foreningen henviser i den forbindelse til, at der mangler en udfoldelse af, hvordan man skal forholde sig i situationer, hvor f.eks. ufrivilligt skolefravær begynder at finde sted, eller hvor eleven ikke passer ind i skolens fællesskab.

Børnerådet mener, at de foreslåede ændringer og præciseringer i bekendtgørelsen og vejledningen gør det mere fleksibelt at udelukke elever fra undervisning og enklere at overflytte elever til en anden skole i kommunen. Børnerådet finder dette problematisk og mener, at det risikerer at svigte både klassefællesskaber og de elever, der har mest brug for hjælp. Børnerådet konstaterer, at det også tidligere har været muligt for kommunalbestyrelsen at træffe beslutning om overflytning mellem kommunens skoler, ligesom det har været muligt at udelukke elever mere end to gange inden for samme skoleår, hvorfor der ikke er tale om reelle ændringer, men snarere et politisk ønske om, at eksklusion af elever, der har en uhensigtsmæssig adfærd, anvendes i større omfang end i dag. Børnerådet mener, at det bør fremgå af bekendtgørelsen, at brugen af eksklusion af elever ikke må ske med henblik på at straffe eleven, men bør anvendes, når det af midlertidige og praktiske årsager ikke er muligt for skolen at stille relevante pædagogiske indsatser til rådighed.

Børns Vilkår ser med bekymring på forslaget om at henlægge beføjelsen til at beslutte overflytning af en elev fra én skole til en anden til kommunalbestyrelsen, uden at skolelederne skal være enige om beslutningen.

Børns Vilkår pointerer, at en kommunalbestyrelse ikke er en del af skolerens hverdag og derfor ikke bør kunne træffe en sådan beslutning uden grundig inddragelse af de berørte skoleledere, forældrene og barnet.

Danske Skoleelever mener, at de enkelte skoler og skoleledere bør være i stand til at løfte opgaven i at skabe en god overflytning, der ikke sætter eleven i et krydspres mellem skoler. De bemærker endvidere, at undervisningsmiljøet omkring eleven skal undersøges, inden beslutningen om overflytning af elever træffes, således at der også tages hensyn til klasse miljøet.

Kommunernes Landsforening (KL) støtter den foreslåede ændring til bekendtgørelsen, hvor beføjelsen til at beslutte om og hvorhen en elev i særligt grove tilfælde eller gentagelsestilfælde skal flyttes, henlægges til kommunalbestyrelsen, når en skoleleder indstiller hertil. KL anfører, at ændringen betyder, at det i disse tilfælde bliver muligt at handle hurtigere i særligt bekymrende situationer.

Skolelederforeningen støtter forslaget om, at kommunalbestyrelsen i særligt grove tilfælde eller gentagelsestilfælde efter indstilling fra skolelederen kan træffe beslutning om, hvorvidt overflytning skal finde sted, og i bekræftende fald til hvilken skole overflytning af eleven skal ske. Skolelederforeningen vil dog kraftigt anmode om, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at anviser nye handlemuligheder, der lever op til undervisningsmiljølovens bestemmelser om retten til et godt undervisningsmiljø, hvor undervisning kan foregå sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen omgør skolelederens beslutning ved at afvise en overflytning, og at dette bør eksemplificeres i vejledningen.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig en bekymring for, at tilpasning af § 13, stk. 2, ifølge hvilken kommunalbestyrelsen efter indstilling fra skolelederen kan træffe beslutning om overflytning af elev til anden skole, fratager skolelederne muligheden for at undlade at tage imod en elev. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at ændringen er udtryk for en regelforenkling, der skal gøre beslutningsprocessen for overflyttelse af en elev til en anden skole mere effektiv, bl.a. af hensyn til det barn, der står til at skulle flyttes. Kommunalbestyrelsen har haft denne beslutningsbeføjelse også før forenklingen – men processen frem til kommunalbestyrelsens beslutning har været mere bureaukratisk. Styrelsen bemærker derudover, at der ikke foreligger nogen anden situation, hvor en skoleleder lovligt kan nægte at tage imod en enkelt elev på baggrund af elevens adfærd, for eksempel ved frit skolevalg.

Styrelsen noterer sig et forslag om at tilføje i bekendtgørelsen, at eksklusion ikke må finde sted med henblik på at straffe en elev, men kun anvendes, når det ikke er muligt at stille andre relevante pædagogiske indsatser til rådighed.

Styrelsen bemærker i den forbindelse, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering sker ud fra pædagogiske overvejelser og på baggrund af diverse hensyn, som skønnes relevante i det konkrete tilfælde, for at sikre, at foranstaltningen er meningsfuld og hensigtsmæssig. Herunder at der tages stilling til supplerende indsatser før, under og efter en foranstaltning.

For så vidt angår begrebet "særligt grove tilfælde", vil det afhænge af den konkrete situation, hvorfor begrebet ikke meningsfuldt kan præciseres, som det foreslås i høringssvar.

Hvor kommunalbestyrelsen ikke imødekommer skolelederens indstilling om overflytning af en elev, vil ansvaret for at sikre et godt undervisningsmiljø påhvile skolens leder, som vanligt, jf. undervisningsmiljølovens § 1, stk. 2. Der er ikke hjemmel til at pålægge kommunalbestyrelsen videre forpligtelser ift. undervisningsmiljøet end dem, der følger af gældende lovgivning.

Styrelsen noterer sig et forslag om, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at anvise handlemuligheder med henblik på at sikre et godt undervisningsmiljø i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke imødekommer skolelederens indstilling til overflytning af en elev til en anden skole i kommunen, jf. bekendtgørelsens § 13. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at ansvaret for at sikre et godt undervisningsmiljø tilfalder skolelederen jf. undervisningsmiljølovens § 1, stk. 2. Det ligger uden for denne bekendtgørelses anvendelsesområde at forpligte kommunalbestyrelsen til yderligere.

4.8 Udskrivning af elev på 10. klassetrin i § 14

ADHD-foreningen er nysgerrig på, hvad "samrådet" betyder i praksis. Herunder er foreningen bekymret for, om forældrenes og barnets perspektiver inddrages tilstrækkeligt og tillægges værdi i beslutningen. ADHD-foreningen anbefaler derfor en yderligere fortolkning og præcisering af dette.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig, at det ifølge foreningen ikke er oplevelsen, at forældres perspektiver og beskrivelser i praksis tillægges tilstrækkelig værdi i den samlede vurdering til brug for beslutningen om iværksættelse af en foranstaltning, jf. § 14. Styrelsen bemærker hertil, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering vil ske ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som skønnes relevante i det konkrete tilfælde. Herunder hvordan beslutningen træffes i samråd med eleven og forældrene.

4.9 Tilbageholdelse af genstande i § 16

ADHD-foreningen anbefaler en fortolkning og præcisering af "tilbageholdelse skal stå i rimeligt forhold til elevens forseelse". ADHD-foreningen

finder det positivt, at tilbageholdelse er praktisk og pædagogisk begrundet, og at disse grunde er tungtvejende, men foreningen ønsker en udfoldelse af, hvornår de er det, og hvordan man vil sikre dette.

FOA mener, at brugen af tilbageholdelse og inddragelse af barnets private genstande skal begrænses til kun at kunne anvendes i forbindelse med uhensigtsmæssig adfærd relateret til disse genstande. Hertil bør tilbageholdelse og inddragelse af private genstande først anvendes, når andre pædagogiske tiltag til at stoppe uhensigtsmæssig adfærd med genstanden har været forsøgt. FOA mener, at tilbageholdelse af barnets private genstande ud over skoledagen er for vidtrækkende. FOA henviser til, at der sjældent eller aldrig kan være en pædagogisk grund til det, og derfor bør denne sanktion fjernes. FOA henviser til, at der i vejledningen står, at "en pædagogisk grund kan være, at det er nødvendigt at beholde genstanden i længere tid, for at eleven oplever, at det har konsekvenser at tilsidesætte ordensreglerne", og henviser til, at FOA ikke ser dette som en gyldig pædagogisk grund.

Styrelsens bemærkninger

Skolens leder kan træffe afgørelse om tilbageholdelse af en elevs private ting, hvis eleven har medbragt eller brugt dem på en måde, som strider mod skolens ordensregler. Her kan begrundelsen altså ikke være, at eleven har tilsidesat "almindelige normer for god opførsel"; genstanden skal have været brugt i strid mod de ordensregler, der er på skolen. Det er en betingelse for skolens afgørelse om tilbageholdelse af private genstande, at den er af praktiske og pædagogiske grunde. Det er en konkret vurdering, hvornår der er tale om praktiske og pædagogiske grunde. Tilsvarende er det en konkret vurdering, hvornår en tilbageholdelse står 'i rimeligt forhold' til det, eleven har gjort, og det falder derfor uden for bekendtgørelsen af præcisere dette.

Tilbageholdelse af inddragede private genstande ud over skoledagen kan kun ske, når dette har direkte hjemmel i ordensreglerne på skolen. Det er skolebestyrelsen, der fastsætter skolens ordensregler og værdiregelsæt, jf. folkeskolelovens § 44, stk. 4. Ordensreglerne og værdiregelsættet fastsættes af hver enkelt skole og kan således tilpasses skolens konkrete behov.

4.10 Magtanvendelse i § 17

ADHD-foreningen ønsker, at det gøres tydeligere, at nedværdigende behandling ikke må finde sted, og foreningen anbefaler en yderligere fortolkning/præcisering af "nedværdigende behandling", herunder om skæld ud er en del af denne form for behandling.

DAV anfører, at magtanvendelse er en voldsom og indgribende handling, som kun må anvendes i yderste nødstilfælde ved selvforsvar, nødret og nødværge. DAV bemærker, at det er afgørende, at der følges op på elevens oplevelser og følelser, når der har været anvendt magt, og at der arbejdes med at genoprette tillid og en god relation efter en magtanven-

delse. DAV mener, at der ved tilfælde, hvor indgriben ved magt er nødvendig, skal være krav om, at den involverede underviser og skolens leder skriftligt noterer, hvad der er sket og hvornår, og at der laves en præcis begrundelse. DAV mener videre, at elevens forældre eller anden primær omsorgsperson hurtigst muligt skal orienteres og forelægges den skriftlige beretning, samt at det skal være et krav, at eleven får mulighed for at komme med sit perspektiv på hændelsen, og at dette dokumenteres skriftligt. DAV mener dertil, at den samlede skriftlige dokumentation skal sendes til kommunen, så den kan bruges, hvis der for eksempel skulle opstå tvivl om, at magtanvendelsen har karakter af legemlig straf. DAV mener desuden, at der for at få bearbejdet hændelsen bør være en uvildig person, som eleven har tillid til og kan tale magtanvendelsen igennem med, og som kan sikre, at der sker en systematisk opfølgning på elevens situation og eventuelt inddrage andre myndighedspersoner. DAV mener derudover, at der også bør være en fast procedure for, hvordan der tages hånd om de øvrige elever, som har overværet hændelsen.

DH anfører, at magtanvendelse som udgangspunkt ikke hører til i skolen, og at magtanvendelse er en meget indgribende handling, som kun skal anvendes i yderste nødstilfælde ved selvforsvar, nødret og nødværge. DH mener, at der skal være krav om, skolen ved brug af magtanvendelse skal udarbejde en skriftlig redegørelse, der indeholder beskrivelse af omstændighederne i forbindelse med magtanvendelsen; hvad der er sket og hvornår, samt en præcis begrundelse for at anvende magt. DH mener samtidig, at det skal være et krav, at barnets/den unges forældre hurtigst muligt orienteres om magtanvendelsen og forelægges den skriftlige beretning. DH mener dertil, at det skal være et krav, at barnet/den unge får mulighed for at komme med sit eget perspektiv på hændelsen, og at dette dokumenteres skriftligt, ligesom den samlede skriftlige dokumentation skal sendes til kommunen, så den kan bruges, hvis der for eksempel skulle opstå tvivl om, hvorvidt magtanvendelsen har haft karakter af legemlig straf.

Danmarks Lærerforening bemærker, at der er ikke lagt op til ændringer i reglerne om magtanvendelse i ordensbekendtgørelsen, og foreningen har derfor en forventning om, at dette skyldes, at reglerne om magtanvendelse skal flyttes til folkeskoleloven, hvilket foreningen er enig i bør ske hurtigst muligt.

Helle Stolberg Pedersen (privatperson) bemærker, at arbejdet med den nye bekendtgørelse vil være en god mulighed for at få klarlagt større tydelighed om blandt andet anvendelse af fysisk guidning i lærerarbejdet. Helle Stolberg Pedersen henviser i den forbindelse til, at man med fordel kan lade sig inspirere af voksenansvarsloven.

LOS finder det problematisk, at der gælder forskellige regler om magtanvendelse på skoleområdet, og LOS anbefaler derfor, at reglerne på skoleområdet gøres ensartede. Derudover finder LOS det u hensigtsmæssigt, at straffeloven er rammen for magtanvendelser på skoler, der er underlagt

ordensbekendtgørelsen, da dette skaber uklare rammer, da hensigten med bestemmelserne i straffeloven vedrører andre situationer. LOS bemærker, at der derfor ikke findes vejledende materiale til reglerne for det undervisende personale, der kan være med til at sikre elevernes og personalets retssikkerhed. Ifølge LOS medfører dette ligeledes, at der ikke arbejdes forebyggende i forhold til magtanvendelse, ligesom det skaber uklarhed ved indberetning af magtanvendelser, herunder en bekymring for, at ikke alle magtanvendelser i henhold til ordensbekendtgørelsen indberettes. Det er derfor LOS' anbefaling, at der på skoleområdet sker en harmonisering af reglerne om magtanvendelse både af hensyn til pædagoger og lærere, men vigtigst af alt for børnenes bedste. LOS anbefaler således, at der for det første inddrages indsigter fra den tværministerielle arbejdsgruppe vedrørende magtanvendelse, der er nedsat på baggrund af den politiske aftale om bedre undervisning for anbragte og udsatte børn og unge. LOS anbefaler derudover, at håndtering af voldsomme situationer i skoler ikke reguleres i straffeloven, men i lovgivning direkte vedrørende skoler, herunder bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen og voksenansvarsloven.

Skolelederforeningen er optaget af, at antallet af magtanvendelser mindskes, da det ofte opleves grænseoverskridende for eleven, og da underviserens og ledernes retssikkerhed bringes i fare. Skolelederforeningen opfordrer derfor til, at undervisere og ledere i skolen får mulighed for på nænsom vis at hjælpe en elev ud af en konfliktskabende situation ved at anvende fysisk guidning, samt at PPR-medarbejdere er til rådighed til at give undervisere og/eller ledere i skolen supervision i forlængelse af brug af magtanvendelse, så forebyggelsesstrategier etableres eller justeres.

Social- og Boligministeriet bemærker, at det kan overvejes, at overskriften ændres fra "Magtanvendelse" til "Nødret og nødværge", således at overskriften ikke foranlediger til at fortolke bestemmelsen som en egentlig hjemmel til magtanvendelse, idet der er tale om en straffefrihedsbestemmelse ved magtanvendelse, som det også er tydeliggjort i de fremsendte ændringer til vejledningens punkt 55 om § 17.

Styrelsens bemærkninger

En række høringssvar omhandler magtanvendelse i skolen. Magtanvendelse har imidlertid hjemmel i straffeloven og retsplejeloven, hvorfor det ligger uden for hjemmelsgrundlaget for bekendtgørelsen at fastsætte regler om eller fortolke ift. magtanvendelse.

4.11 Social og psykologisk bistand i § 18

ADHD-foreningen ønsker yderligere præcisering, så det sikres, at de, der skal vurdere, om det kan "skyldes sociale eller emotionelle omstændigheder", har den faglige relevante viden. ADHD-foreningen ønsker desuden en tilføjelse til § 18, hvor det tydeliggøres, at der er mulighed for at iværksætte ekstra støtte i klassen i form af supplerende undervisning eller anden faglig støtte, jf. folkeskolelovens § 3 a og § 5, stk. 5, og at disse skal bringes i anvendelse eller vurderes, inden sanktioner tages i anvendelse.

Styrelsens bemærkninger

Inddragelsen af pædagogisk-psykologisk rådgivning, jf. § 18, stk. 1, følger den vanlige praksis herfor. Det er således styrelsens forventning, at skolen er i stand til at vurdere, hvorvidt en elevs uhensigtsmæssige opførsel kan skyldes sociale eller emotionelle omstændigheder.

Styrelsen er enig i, at folkeskolelovens regler om supplerende undervisning og anden faglig støtte har en betydelig grænseflade til ordensbekendtgørelsen. Styrelsen imødekommer ikke forslaget om at skrive et krav om at anvende supplerende undervisning eller anden faglig støtte ind i bekendtgørelsen, da der allerede i folkeskoleloven er krav om at tilbyde det ved behov. Vejledningen ændres, så dette krav fremgår tydeligere.

5. Bemærkninger til de enkelte punkter i vejledningsudkastet

I det følgende behandles bemærkninger til udkastet til ændringer af vejledning til ordensbekendtgørelsen.

5.1 Indledning

Danske Skoleelever foreslår en tekstmæssig rettelser til vejledningens indledning, der tydeliggør, at bekendtgørelsens foranstaltninger er indsatser, der ikke bør iværksættes som første reaktion på uhensigtsmæssig adfærd, samt at der altid skal startes dialog og iværksættes understøttende pædagogiske initiativer.

Styrelsens bemærkninger:

Styrelsen er enig i, at det er relevant at fremhæve i vejledningen, at det bør overvejes, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at iværksætte andre indsatser, før en foranstaltning bringes i anvendelse. Styrelsen har tilføjet følgende formulering i vejledningens punkt 1, afsnit 4: "Det bør overvejes, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at iværksætte andre indsatser, før foranstaltningerne anvendes".

5.2 Undervisende personale

ADHD-foreningen bemærker, at i en tid, hvor en stor del af det undervisende personale er uden relevant faglig baggrund, opleves det som en nedgradering af, hvem der kan undervise børn, hvis ordet lærer udskiftes med undervisende personale. ADHD-foreningen ønsker derfor en uddybende forklaring på ændringen.

BUPL vil gerne kvittere for, at man flere steder i teksten vil ændre "lærere" til "personale" og foreslår, at man yderligere ændrer formuleringen til "pædagogisk personale".

FOA er i tvivl om, hvorvidt betegnelsen "undervisende personale" også omfatter det pædagogiske personale, der arbejder i folkeskolen (pæda-

goger, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere). Hvis pædagogisk personale er inkluderet i undervisende personale, bør dette ifølge FOA tydeligt fremgå af vejledningen.

Kommunernes Landsforening (KL) anbefaler, at formuleringen ændres til "personale", idet teknisk og administrativt personale kan være omfattet af den type hændelser, som vejledningen vedrører.

Styrelsens bemærkninger

Flere bemærkninger vedrører betegnelsen for skolens personale. "Undervisende personale" anvendes som primær betegnelse i bekendtgørelse og vejledning. Betegnelsen har sin oprindelse i folkeskolelovens kapitel 4 og dækker over lærere, pædagoger og andet pædagogisk personale, der underviser i skolen. Enkelte gange henvises til "personale". Her er der tale om alt personale knyttet til skolen.

5.3 Skolens ordensregler og værdiregelsæt

ADHD-foreningen anbefaler yderligere præcisering af "god adfærd", "godt undervisningsmiljø" og "god trivsel". Foreningen ønsker yderligere en præcisering af "almindelige normer for god opførelse". Til punkt 6 bemærker ADHD-foreningen, at et barn med funktionsnedsættelse måske ville kunne forstå et regelsæt uden problemer, men have svært ved at leve op til det, særligt hvis barnet ikke hjælpes eller støttes tilstrækkeligt. ADHD-foreningen ønsker derudover en præcisering af, hvem der har ansvaret for, at ordensregler, omgangstone og samværsformer bliver formidlet til nye lærere, pædagoger og vikarer, da foreningen ikke oplever, at dette finder sted i praksis.

Kommunernes Landsforening (KL) anbefaler, at vejledningen suppleres med et afsnit om, hvordan værdiregelsættet, til forskel fra ordensbekendtgørelsen, kan bringes i anvendelse over for andre end eleverne. KL bemærker hertil, at værdiregelsættet og skolebestyrelsens principper således kan benyttes i rammesætningen af og samarbejdet med skolens forældre, f.eks. i tilfælde, hvor det er hensigtsmæssigt eller nødvendigt at imødegå forældres adfærd og tone på Aula, ved forældremøder mv.

LOS bemærker, at behandlings- og specialundervisningstilbud ikke har en skolebestyrelse men en bestyrelse, og LOS foreslår derfor, at sidste sætning i punkt 2 ændres til "Det er skolebestyrelsen eller bestyrelsen, der fastsætter skolens ordensregler og værdiregelsæt".

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen bemærker, at det er en konkret vurdering, hvornår der er tale om "god adfærd", "godt undervisningsmiljø" og "god trivsel", og det falder derfor uden for bekendtgørelsen at præcisere dette.

Styrelsen anerkender, at det er relevant at nævne i vejledningen, hvem der er ansvarlig for, at ordensreglerne bliver formidlet til relevante dele af skolens personale. Styrelsen har i vejledningens punkt 2, afsnit 1, indsat følgende

formulering: " Skolelederen er også ansvarlig for, at ordensreglerne og værdiregelsættet bliver formidlet til nye ansatte på skolen."

Styrelsen noterer sig et forslag til et afsnit om anvendelse af skolens værdiregelsæt og skolebestyrelsens principper i forældresamarbejdet, og vurderer, at det falder uden for bekendtgørelsens område.

Det fremgår af bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og kvalitetsaftaler m.v. i behandlings- og specialundervisningstilbud og på børne- og ungehjem § 5, at "Bekendtgørelser udstedt i medfør af folkeskoleloven finder anvendelse med de modifikationer, der følger af folkeskolens styrelsesforhold.". Dette gør sig også gældende for ordensbekendtgørelsen. Den er skrevet i folkeskoletermer og skal fortolkes i kontekst af de gældende regler for specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem (SBU) og behandlings- og specialundervisningstilbud (BOS). Styrelsen finder således ikke anledning til at ændre henvisningen til skolebestyrelsen i punkt 2.

5.4 Sanktionsmuligheder ift. digital adfærd er tydeliggjort

Børnerådet kvitterer for, at det med udkastet til den nye vejledning er blevet tydeliggjort, at elevernes digitale liv er at sidestille med det fysiske klasseværelse ift. brud på værdi- og ordensregler.

Børnesagens Fællesråd kan tilslutte sig, at der kommer et skærpet fokus på børnenes liv på nettet. Børnesagens Fællesråd bemærker i den forbindelse, at det optager en stor del af børnenes liv i dag, og det er derfor også et af de steder, hvor der kan skabes alvorlige problemer for enkeltelever og for børnenes fællesskab, og det er derfor vigtigt, at det får plads i diskussionen om, hvordan man kan sikre en god skoledag for alle børn.

Kommunernes Landsforening (KL) vurderer, at de foreslåede ændringer bidrager til forståelsen af de muligheder, som bekendtgørelsen rummer. KL vurderer videre, at vejledningen i øvrigt understøtter klarhed og rammer for, hvordan og hvornår bekendtgørelsens bestemmelser er relevante at bringe i anvendelse, f.eks. som det er tilfældet i punkt 12 om digital grænseoverskridende adfærd.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig, at der i flere høringssvar ses positivt på ændringerne ift. digital adfærd.

5.5 Hvornår foranstaltninger kan anvendes

ADHD-foreningen mener, at det i punkt 8 bør indføres, at det påligger skoleleder at sikre, at der er ressourcer nok – både i tid, tilgængelighed og faglighed. De finder det problematisk, at vejledningen bringer "adfærdsåndringer" ind, samt at vejledningen skriver, "at eleven lærer af sine konsekvenser". Foreningen bemærker, at det er en relativt stor opgave for et barn med en funktionsnedsættelse at opbygge kompetencer i forhold til konflikthåndtering eller selvregulering, og at dette kræver ressourcer,

tid, forståelse og ikke opstår automatisk efter anvendelse af en sanktionsmulighed. Foreningen anbefaler også en præcisering af "grænseoverskridende adfærd" og "grov karakter".

Kommunernes Landsforening (KL) finder det positivt, at det pædagogiske arbejde flere steder i vejledningen er yderligere betonet og henviser til, at det f.eks. gælder punkt 8, hvor det fremgår, at man skal holde sig for øje, om en pædagogisk tilgang fastholder eller forandrer en elevs kompetencer til at løse sine konflikter. KL opfordrer til, at det fremgår, at der samtidig skal være opmærksomhed på en konflikts mulige relation til undervisningsmiljøet, herunder af enten social eller undervisningsmæssig karakter. KL vurderer, at der vil være nyttig læring, som kan udledes heraf for øvrige eventuelt involverede elever eller klassefællesskaber som helhed.

LOS bemærker i forhold til bekendtgørelsens § 3 og vejledningens punkt 8-12, at der kan være situationer, hvor en elevs adfærd skyldes en, måske uopdaget, diagnose, der fordrer, at eleven skal have hjælp og/eller behandling på et specialundervisningstilbud eller et behandlings- og specialundervisningstilbud frem for at blive mødt med sanktioner. LOS mener, at det er afgørende, at man ikke overser dette behov, herunder behovet for udredning, i ønsket om at sanktionere og ændre enkeltelevers adfærd.

Skolelederforeningen er uforstående over for fremstillingen af, at opfølgende samtaler og evaluering skal have fokus på, at eleven lærer af konsekvensen, og opfordrer til, at bekendtgørelsen og vejledningen understøtter et anerkendende og ressourceorienteret børne- og ungesyn.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen er enig i, at der flere steder i vejledningen er anvendt upræcise formuleringer, der kan forstås således, at eleven betragtes som bærer af problemer. Styrelsen har ændret flere steder i vejledningen. Et eksempel er en ændring fra "eleven lærer af konsekvensen" til "eleven lærer, at elevens handlinger har konsekvenser" i punkt 8, afsnit 4.

Det er til hver en tid skolelederens opgave at sikre, at skolens ressourcer bliver brugt på den bedst mulige måde. Styrelsen finder, at det ikke er nødvendigt at henvise til dette i vejledningen til ordensbekendtgørelsen.

Det er en konkret vurdering, hvornår der er tale om "grænseoverskridende adfærd" og "grov karakter", og det falder derfor uden for bekendtgørelsen at præcisere dette.

5.6 Sammenhængen mellem ordensbekendtgørelsen og undervisningsmiljøloven tydeliggøres

ADHD-foreningen mener, at vejledningens pkt. 13 er svært at bruge i praksis, når meget i vejledninger og bekendtgørelse efterlader rum til bred fortolkning. Foreningen anbefaler præcisering af "en alvorlig samtale". Til punkt 14 mener foreningen, at det bør præciseres, at hvis skoleleder vurderer, om en familie kan følge op på foranstaltninger i hjemmet,

må der maks. gå 8 dage før, at opfølgningen er istandsat. Til punkt 15 er foreningen bekymrede for, at sanktioner kommer til at forstærke den adfærd, som man med bekendtgørelsen ønsker at ændre på. Foreningen mener, at der mangler klar hensyntagen til, at elever kan have vanskeligheder. Til punkt 16 anbefaler foreningen en præcisering af definitionen på et godt og inkluderende undervisningsmiljø. De anbefaler, at det forud for anvendelse af sanktioner, sikres, at undervisningsmiljøet og rammerne er optimale. ADHD-foreningen finder det positivt, at skoleleder ikke må vente på færdiggørelse af handlingsplan for iværksættelse af nødvendige foranstaltninger.

Børnerådet ser positivt på, at sammenhængen mellem ordensbekendtgørelsen og undervisningsmiljøloven er forsøgt skrevet frem, men mener, at koblingen mellem disse tydeligt illustrerer, hvor forskellige børnesyn de to regelsæt bygger på. Børnerådet pointerer, at mange skoleledere i praksis vil være i tvivl om, hvorvidt en given adfærd bør håndteres som "problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende", jf. undervisningsmiljøloven, eller som en "overtrædelse af skolens ordensregler og værdiregelsæt", jf. ordensbekendtgørelsen. Børnerådet anbefaler derfor, at ordensbekendtgørelsen tilpasses et tidssvarende børnesyn og bringes i overensstemmelse med folkeskolens formålsparagraf, samt at pædagogiske værktøjer bliver de primære i ordensbekendtgørelsens værktøjsskate.

KL finder det positivt, at vejledningen er udbygget med hensyn til henvisninger til undervisningsmiljølovens bestemmelser og med eksempler på aktiviteter og tilgange, som kan bidrage til at imødegå et udfordret undervisningsmiljø. Tilsvarende gælder beskrivelserne under punkt 65, herunder det pædagogiske arbejde med at give eleverne handlemuligheder til at imødegå tilsvarende situationer og med konfliktlösningsredskaber med henblik på at genoprette et godt undervisningsmiljø og for at undgå, at en konflikt fortsætter. KL bemærker endvidere, at det under vejledningens punkt 16, andet afsnit, fremgår, at skolens leder og skolebestyrelsen har pligt til at sikre elevernes ret til et godt undervisningsmiljø, og at sætningen efterfølges af en bemærkning om, hvad skolelederen er forpligtet til. KL anbefaler i den forbindelse, at skolebestyrelsens rolle og forpligtelser tilsvarende anføres.

Red Barnet ser positivt på, at ordensbekendtgørelsen får et styrket fokus på fællesskabet samt sammenhængen til undervisningsmiljølovens mobbebestemmelser.

Skolelederforeningen bemærker, at det er deres erfaring, at høj kvalitet og en solid pædagogisk platform er et stærkere redskab til at skabe et godt undervisningsmiljø end tidskrævende regler om handlingsplaner med tidsfrist, der fjerner undervisere og ledere fra kerneopgaven.

UNICEF Danmark er positive over for, at vejledningen understreger, at et godt undervisnings- og læringsmiljø er ét, der er trygt for alle, og at vejledningen skaber en sammenhæng mellem gode, trygge fællesskaber og

undervisningsmiljølovens mobbebestemmelser i udarbejdelsen af anti-mobbestrategi og handleplaner. UNICEF Danmark er dog omvendt kritiske over for, at foranstaltninger i form af sanktioner og eksklusion er en effektiv måde at skabe et trygt skolemiljø- og fællesskab for alle. UNICEF Danmark henviser i den forbindelse til, at forskning peger på, at hjemsendelser, tvungne skoleskift og at sende elever uden for døren ikke virker og tilmed kan skabe endnu mere uro i klassen.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen bemærker, at flere høringssvar ser positivt på, at ordensbekendtgørelsen får et styrket fokus på fællesskabet, samt at sammenhængen til undervisningsmiljølovens bestemmelser skrives frem.

Der efterspørges flere præciseringer af begreber som 'en alvorlig samtale', 'et godt og inkluderende undervisningsmiljø' mv. Mange af disse begreber er kontekstafhængige, hvorfor det falder uden for bekendtgørelsen at præcisere dette.

Styrelsen noterer sig, at der i høringssvarene gives flere eksempler på skøn, som skolelederen vurderes at have svært ved i praksis, fx om en elevs handling skal håndteres efter ordensbekendtgørelsen eller efter undervisningsmiljøloven.

Styrelsen anerkender, at det er relevant at nævne skolebestyrelsens ansvar i forbindelse med at sikre elever ret til et godt undervisningsmiljø. I punkt 16 afsnit 2 er følgende tilføjet: "skolebestyrelsen skal fastsætte skolens anti-mobbestrategi".

5.7 Aftalt hjemsendelse

ADHD-foreningen spørger til, hvilken faglig viden der i punkt 17 danner grundlag for, at en hurtig indsats med hjemsendelse kan forbedre elevens opførsel. Foreningen er bekymret for, at forældre ikke bliver tilstrækkelig vejledt om, at de ikke er forpligtede til at sige ja til hjemsendelse. Foreningen stiller sig undrende overfor følgende: "Det kan også være en elev, som bliver så vred eller ked af det, at vedkommende ikke selv får udbytte af undervisningen. I sidstnævnte tilfælde vil der ikke være tale om en sanktion over for eleven", og spørger til, om det betyder, at der er en sanktion over for vrede, men ikke hvis man er ked af det, samt hvem der kan vurdere, hvilken følelse der gør sig gældende.

Danske Skoleelever gør opmærksom på, at grænseoverskridende adfærd ofte også skyldes faktorer i hjemmet, og at den aftalte hjemsendelse således kan have den modsatte effekt end tilsigtede.

LOS finder det problematisk, at det ikke tidligere i et forløb bliver krævet, at skolerne forholder sig til behovet for specialpædagogiske indsatser. LOS mener derfor, at dette bør indskrives som et krav, ligesom det bør fremgå, at skolerne skal overveje, om en elev er i det rette skoletilbud, hvis en elev vurderes at være i mistrivsel, hvilket ifølge LOS må være

sandsynliggjort, hvis barnet af flere omgange er blevet sanktioneret i medfør af bekendtgørelsen.

Side 37/56

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen er enig i, at formuleringen i punkt 17, afsnit 3, om, hvorvidt en hjemsendelse er en sanktion, hvis eleven er vred eller ked af det, er uklar. Styrelsen bemærker, at sætningen skal forstås sådan, at der ikke er tale om en sanktion i tilfælde, hvor en elev hjemsendes som følge af, at eleven er blevet så vred eller ked af det, at vedkommende ikke selv vil få udbytte af undervisningen. For at fremme forståelsen har styrelsen ændret formuleringen i punktet, så "sidstnævnte" erstattes med "dette".

Styrelsen noterer sig en bekymring for, hvorvidt der tages det fornødne hensyn til de hjemlige forhold, som eleven kommer hjem til ved aftalt hjemsendelse, jf. bekendtgørelsens § 5. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § bekendtgørelsens 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering sker ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som skønnes relevante i det konkrete tilfælde, herunder hensyn til forhold i hjemmet.

Styrelsen noterer sig en bemærkning om, at skolen tidligere i et forløb bør forholde sig til, om eleven er i det rette skoletilbud. Styrelsen bemærker hertil, at folkeskolelovens regler om specialundervisning og anden specialpædagogisk støtte, herunder at eleven skal få den støtte, eleven har brug for, altid gælder og ikke ændres ved revisionen af ordensbekendtgørelsen.

5.8 SFO'ens rolle er tydeliggjort

Børnerådet bemærker, at det er præciseret, at skolefritidsordningen skal orienteres om eventuelle foranstaltninger, og at skolefritidsordningen kan spille en rolle, når en elev udelukkes fra undervisningen, i det omfang der kan føres det nødvendige tilsyn med eleven. Børnerådet bemærker, at en stærkere sammentænkning af skole og skolefritidsordning er den rigtige vej at gå, men finder det beklageligt, at skolefritidsordningen ifølge vejledningen alene anerkendes som ekstra lokaler og som et muligt led i skolens tilsynsforpligtigelse. Skolefritidsordningen rummer et langt større potentiale, fordi personalet her ofte vil have kompetencer og ressourcer til at fremme og bidrage til pædagogiske indsatser over for elever, der enten akut eller periodevis har brug for det.

Børnesagens Fællesråd finder det bekymrende, at der flere steder i vejledningen peges på SFO'en som et sted, et udelukket barn kan sendes hen i kortere eller længere tid, idet SFO'en i dag netop udgør et trygt og præstationsfrit sted for børnene, som ikke bør forbindes med straf, og et sted, man som barn sendes hen for opbevaring efter uhensigtsmæssig adfærd.

Danske Skoleelever opfatter det som positivt for både forebyggelsen af foranstaltninger samt iværksættelser, at SFO'ens rolle tydeliggøres.

FOA bemærker følgende i punkt 24: *"Det vil for eksempel kunne være på SFO'en inden for SFO'ens normale åbningstid, såfremt der kan føres det nødvendige opsyn med eleven"*. Da SFO'en er et forældrebetalt tilbud, er FOA i tvivl om, hvorvidt denne mulighed kan gælde alle børn eller kun for de børn, der er indskrevet i SFO, og om der gælder særlige forhold eller begrænsninger i forhold til GDPR-lovgivningen for de tilfælde, hvor skole og SFO deler informationer om barnets udfordringer for et barn, der ikke er indskrevet i SFO. I forhold til vejledningens punkt 7 bemærker FOA, at FOA i forbindelse med overleveringen fra skole til SFO gerne ser, at der er fokus på viden om, hvilke løsninger der fungerer godt i stedet for på barnets udfordringer.

FOLA finder det problematisk, at det fremgår, at SFO'en eller fritidshjemmet skal kunne varetage tilsyn med elever, der er udelukket fra undervisningen eller har fået tildelt eftersidning. Dette da SFO'en er et forældrebetalt tilbud, som forældre med børn i SFO'en betaler for. FOLA bemærker, at hvis SFO'en skal påtage sig tilsynsopgaver med elever fra skolen på tværs af alle klassetrin i SFO'ens åbningstid, vil det uundgåeligt medføre øgede personaleopgaver. Mange steder deles lokaler mellem undervisning og SFO. Det kan betyde, at en elev fra 9. klasse skal opholde sig i SFO'en sammen med børn fra indskolingen, hvilket vil lægge ekstra pres på personalet og ressourcerne og være ubehageligt for både SFO'ens børn og den straffede elev. FOLA ønsker, at der bliver fokuseret på at sikre, at SFO'ens ressourcer bliver brugt til den fritidspædagogiske indsats for de tilmeldte børn, fremfor at pålægge SFO'en flere opgaver, som ikke relaterer sig til dens kerneopgaver.

Skolelederforeningen finder det positivt, at pædagoger og SFO'en er medtaget i vejledningen. Skolelederforeningen anfører dog, at der bør være en opmærksomhed på, hvorvidt brugen af SFO'ens lokaler til at føre tilsyn er hensigtsmæssigt for de andre børn i de tilfælde, hvor bekendtgørelsens foranstaltninger er bragt i anvendelse for at skabe sikkerhed.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen bemærker, at flere høringssvar ser positivt på, at der tænkes i en sammenhæng mellem skole og skolefritidsordning. Men samtidig udtrykker flere høringssvar en bekymring knyttet til anvendelse af SFO'en i relation til en foranstaltning. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § bekendtgørelsens 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering sker ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som skønnes relevante i det konkrete tilfælde, herunder hensynet til SFO'ens personale, fællesskabet i SFO'en, og hvorvidt eleven er indskrevet i SFO'en.

Styrelsen er enig i, at det er relevant at tydeliggøre i vejledningen, at anvendelsen af SFO'ens lokaler i forbindelse med tilsyn skal ske med hensyntagen til de øvrige børn i SFO'en. Styrelsen har i vejledningens punkt 29, afsnit 3, ændret fra "Undervisningen kan også ske et andet sted på skolen,

hvor der er en underviser, der kan undervise eleven, herunder kan skolefritidsordningens lokaler benyttes, hvis dette vurderes relevant" til "Undervisningen kan også ske et andet sted på skolen, hvor der er en underviser, der kan undervise eleven. Skolefritidsordningens lokaler kan benyttes, hvis dette vurderes relevant samt hensigtsmæssigt for eventuelle andre børn, der er til stede – såvel pædagogisk, som sikkerhedsmæssigt".

Styrelsen er enig i, at det kan være relevant at tydeliggøre i vejledningen, at dialogen mellem skole og skolefritidsordning om iværksatte foranstaltninger sker ud fra det fornødne hensyn til den pågældende elev. Styrelsen har ændret punkt 7 i vejledningen fra "Det forventes, at det undervisende personale orienterer skolefritidsordningen om eventuelle indsatser og foranstaltninger iværksat i løbet af skoledagen af hensyn til sammenhængen mellem skole og skolefritidsordning" til "Det forventes, at det undervisende personale orienterer skolefritidsordningen om eventuelle hændelser i løbet af skoledagen, der kunne komme til at påvirke barnet og/eller fællesskabet ind i skolefritidsordningen. Der kan orienteres om både indsatser og foranstaltninger iværksat i løbet af skoledagen og om hvordan, de har fungeret".

5.9 Øvre grænse for anvendelse af foranstaltninger

ADHD-foreningen finder det positivt, at der gøres opmærksom på at forvaltningsloven er gældende for skolerne. Foreningen bemærker, at den ikke kan se, at afgørelser efter ordensbekendtgørelsen kan indbringes for anden klageinstans, hvilket foreningen mener bestemt ikke styrker børn og forældres retssikkerhed.

FOA forslår, at det indskrives i punkt 23, at skolen altid bør notere baggrunden for, at man som skole vælger at iværksætte en af bekendtgørelsens foranstaltninger, så skolen har hele elevens historik. FOA anerkender skolens behov for at sikre dokumentation, og at dokumentation kan komme barnet til gode, men mener også at dokumentation og historikken kan få negative konsekvenser for barnet. FOA ser derfor, at der i dokumentationen for barnets historik fokuseres på erfaringer med virksomme løsninger og ikke på barnets fejl og mangler.

LOS finder det problematisk, at det i vejledningen flere gange står beskrevet, at det ikke er et krav, at det noteres, hvad baggrunden er for en bestemt sanktion over for elev, hvis der ikke er tale om en afgørelse i den givende situation, jf. eksempelvis vejledningens punkt 23.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig en bemærkning om, hvorvidt afgørelser efter ordensbekendtgørelsen kan indbringes for anden klageinstans. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at det ligger uden for bemyndigelsen at etablere nye klagemuligheder over afgørelserne i bekendtgørelsen.

Styrelsen noterer sig, at det bliver fundet problematisk, at der, hvor der ikke er tale om en afgørelse, ikke er krav om, at baggrunden for en foranstaltning dokumenteres.

Styrelsen er enig i, at det er relevant at tydeliggøre, at dokumentation i forbindelse med iværksættelse af foranstaltninger også skal ske ud af et hensyn til den pågældende elev. I punkt 23 afsnit 1 har styrelsen tilføjet følgende: "samt de erfaringer man har gjort sig med virksomme løsninger".

5.10 Eftersidning

ADHD-foreningen stiller sig undrende overfor, at eftersidning skal kunne anvendes som en sanktion, der forventes at have effekt på en elevs adfærd. Foreningen anbefaler, at eftersidning fortsat er en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og at de forvaltningsretlige regler følges. ADHD-foreningen bemærker, at mange landdistrikter ikke ville kunne anvende eftersidning grundet begrænsede transportmuligheder.

Børnerådet bemærker, at eftersidning i udkastet til vejledning omdefineres fra en afgørelse til faktisk forvaltningsvirksomhed. Det betyder, at der fremadrettet ikke vil være fx notat- og partshøringspligt ved iværksættelse af eftersidning. Det øger skolens mulighed for at benytte eftersidning mere fleksibelt og vilkårligt og uden krav om dokumentation for baggrunden. Børnerådet mener ikke, at dette er hensigtsmæssigt.

Børnesagens Fællesråd bemærker, at det ud fra erfaringer med metoden "genoprettende praksis" kan være relevant og have gavnlig effekt for et barn at medvirke til oprydning efter rod eller udbedring af skader efter hærværk. Børnesagens Fællesråd bemærker samtidig, at en klar forudsætning for at opnå den ønskede effekt dog er, at det sker i en god dialog med barnet og forældrene, og at det ikke sker på en måde, hvor barnet udstilles og ydmyges. Børnesagens Fællesråd mener derfor, at det bør tydeliggøres, på hvilken måde det skal ske.

Børns Vilkår er bekymret for, at elever med tilføjelserne i vejledningen kan pålægges praktiske opgaver som oprydning eller lignende aktiviteter i forbindelse med eftersidning. Selvom intentionen er at skabe en sammenhæng mellem adfærd og konsekvens, er det Børns Vilkårs bekymring, at det i praksis ofte vil blive opfattet som en straf af eleverne. Denne tilgang er desuden langt fra skolens opgave og de pædagogiske metoder, skolen anvender i andre sammenhænge, hvor elever har brug for støtte og hjælp. I stedet for at straffe eleverne med praktiske opgaver bør fokus ifølge Børns Vilkår være på at forstå handle-mønstre og bagvedliggende årsager til den uhensigtsmæssige adfærd. Dette skal bidrage til at iværksætte de nødvendige støtteforanstaltninger og ændringer i elevens miljø, så eleven understøttes i at indgå hensigtsmæssigt i skolens fællesskaber. Børns Vilkår er desuden bekymret for, at det i vejledningen fremgår, at eftersidning fremover skal anses for at være faktisk forvaltningsvirksomhed, og dermed ikke en afgørelse i forvaltningsretlig forstand. Det kan medføre, at eleven og forældrene ikke længere har krav på at blive partshørt mv. Eftersidning er efter Børns Vilkårs opfattelse et markant indgreb i barnets privatliv, hvorfor det bør anses for at være en afgørelse med de krav og rettigheder, dette medfører for barnets og dets forældre. Børns Vilkår

ser med bekymring på, at der ikke eksplicit stilles krav om, at beslutninger om eftersidning skal dokumenteres, jf. vejledningens formulering "en god idé". Det er efter Børns Vilårs overbevisning helt afgørende, at alle sanktioner dokumenteres udførligt herunder med beskrivelse af begrundelse og valg af sanktion.

BUPL er bekymret over, at børnene – som en sanktion – skal kunne pålægges at udføre praktiske opgaver på skolen. BUPL mener, at det er udtryk for en pædagogisk tilgang, som ikke er forenelig med et moderne børnesyn. Praktiske opgaver, som f.eks. oprydning, betragter BUPL som noget helt naturligt, der skal løses i fællesskab, og derfor er det ærgerligt at bruge det som en sanktion. Børn, der opfører sig grænseoverskridende, har brug for hjælp, ikke straf.

DAV pointerer at der i bekendtgørelsen ikke er hjemmel til at tvinge en elev til at deltage i f.eks. oprydning i forbindelse med eftersidning. Dog ser DAV det som vigtigt, at der er en pædagogisk sammenhæng mellem det, som eleven sættes til og elevens handling.

DH peger på, at der i vejledningen står, at tiltag i forbindelse med eftersidning skal vurderes som en pædagogisk meningsfuld aktivitet. For at sikre, at der er en pædagogisk pointe med en sanktion, mener DH, at det tydeligt skal fremgå af vejledningen, at sådanne sanktioner alene skal anvendes over for elever, som kognitivt er i stand til at forstå det meningsfulde i sanktionen, og som kan lære af dette. Såfremt der er tale om et barn med handicap, der skal have en eftersidning, mener DH, at det skal være et krav, at det personale, der holder opsyn med barnet, har de nødvendige (specialpædagogiske) kompetencer.

FOA mener, at eksemplet i punkt 26 bør slettes, da der ikke er den rette pædagogiske sammenhæng mellem elevens adfærd og den opgave, eleven sættes til. For FOA er det centralt, at det i vejledningen bliver præciseret, at såfremt pedellen, rengørings- eller køkkenpersonalet skal have denne funktion på skolen, skal opgavetilrettelæggelsen etableres i tæt samarbejde mellem skolens ledelse, lærere, pædagogisk personale og det tekniske personale, der skal varetage opgaven. Det er desuden for FOA helt afgørende, at det teknisk-servicepersonale og køkkenrengøringspersonale, som tildeles denne og lignende typer af opgaver på skolen, skal have indflydelse på opgavens tilrettelæggelse, tilbydes faglig sparring og kompetenceudvikling, så de er klædt på til opgaven og har den fornødne tid til opgaven sammen med deres primære opgaver på skolen, så arbejdspresset ikke øges.

Friskolerne bemærker, at det at være praktisk medhjælp til skolens pedel eksempelvis vil kunne sende et uheldigt signal om, at det er en straf at lave praktisk arbejde, og at dette vil gå direkte imod de politiske ønsker for den store reform af ungdomsuddannelserne.

LOS finder det i forhold til vejledningens punkt 26 problematisk, at årsagen til den pågældende adfærd ikke står angivet, men at det alene fremgår, hvordan den pågældende adfærd skal tackles, såfremt en elev træder ved siden af. LOS finder det problematisk, at vejledningen ikke har fokus på, hvordan man potentielt forebygger, at der skulle opstå lignende situationer. LOS finder det derudover væsentligt, at der eksisterer data internt på skolerne omkring håndteringen af sager med elever, da dette er en forudsætning for at kunne arbejde forebyggende.

Skole og Forældre pointerer, at der i vejledningen gøres opmærksom på at der ikke er hjemmel i bekendtgørelsen til at tvinge en elev til at deltage i oprydning m.v. Dertil undrer Skole og Forældre sig over, at man ikke længere betragter eftersidning som en afgørelse i forvaltningsretlig forstand.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig, at nogle høringssvar udtrykker bekymringer ift. muligheden for at lade eleven deltage i oprydning eller lignende beskrevet i punkt 26. Der efterspørges videre en tydelighed på, hvordan eksempelvis elevens deltagelse i oprydning skal finde sted i praksis, så den ikke opleves som straf. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at der ikke er hjemmel til at tvinge en elev til at deltage i oprydning, og at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. bekendtgørelsens § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering sker ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som skønnes relevante i det konkrete tilfælde, herunder hensynet til den pågældende elevs forståelse af opgavens karakter.

Styrelsen noterer sig en opmærksomhed på, at det ikke er alle elever, der er kognitivt i stand til at forstå det meningsfulde i en foranstaltning, og som kan lære af den. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. bekendtgørelsens § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering sker ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som skønnes relevante i det konkrete tilfælde, herunder hensynet til den pågældende elevs fysiske og psykiske formåen.

Styrelsen noterer sig en bekymring for det nævnte eksempel om at hjælpe skolepedellen med praktiske forefaldende opgaver i punkt 26, afsnit 1. Styrelsen har omskrevet eksemplerne.

Styrelsen noterer sig, at der i flere høringssvar udtrykkes ønske om, at det i vejledningen præciseres, at det personale, der holder opsyn med eleven, skal have de nødvendige kompetencer, herunder specialpædagogiske kompetencer, og at der bør være klare aftaler med undervisere og/eller skoleledere om tilrettelæggelse og udførelse af opsynsopgaven, hvis opsynet holdes af andre end elevens undervisere. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering sker ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn,

som skønnes relevante i det konkrete tilfælde, herunder at sikre det nødvendige opsyn og de relevante kompetencer.

Side 43/56

Efter grundige genovervejelser på baggrund af flere af de indkomne høringsvar vurderer styrelsen igen, at beslutning om eftersidning er en forvaltningsretlig afgørelse. Dette ændres derfor tilbage i vejledningen, således at den gældende retstilstand bevares.

5.11 Overførsel af eleven til anden undervisning på skolen

ADHD-foreningen mener, at overførsel til anden undervisning kun skal tages i anvendelse, når det er meningsfuldt for eleven, og at det iværksættes som en hjælp og ikke en straf. Foreningen anbefaler dertil, at overførsel til anden undervisning bliver en afgørelse i forvaltningslovens forstand og at de forvaltningsretlige regler følges.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen bemærker, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering vil ske ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som måtte være relevante i det konkrete tilfælde, således at foranstaltninger kun anvendes, hvor det vurderes meningsfuldt og hensigtsmæssigt.

Styrelsen bemærker, at revisionen af vejledningen ikke ændrer den gældende retstilstand for overflytning af en elev til anden undervisning på skolen.

5.12 Omgående udelukkelse fra undervisningen i resten af skoledagen

ADHD-foreningen stiller sig undrende over for, at en indgribende foranstaltning som omgående udelukkelse ikke er en afgørelse i forvaltningslovens forstand og anbefaler dette, samt at de forvaltningsretlige regler følges.

Danmarks Lærerforening bemærker, at en del lærere nok vil stå i en vanskelig afvejning af hensynet til den enkelte elev og hensynet til fællesskabet uden reelt at have handlemuligheder, også i forhold til tilsynsforpligtelsen, og at vejledningen derfor måske kunne hjælpe med en tydeligere beskrivelse af lærernes handlemuligheder.

FOA mener, at det er godt, at omgående udelukkelse registreres af skolens ledelse, så ledelsen kan danne sig et overblik over skolens antal og praksis for brug. FOA mener, at vejledningen også bør an vise, at registreringen af omgående udelukkelse også skal indgå i arbejdet med læring og forebyggelse af omgående udelukkelse. Herudover anbefaler FOA, at formuleringen "elever med dybereliggende problemer" i vejledningens punkt 32 omformuleres, da den er upræcis og ikke i overensstemmelse med et nutidigt børnesyn.

LOS bemærker vedrørende vejledningens punkt 31, at ved vurdering af, om elevens uhensigtsmæssige adfærd kan skyldes situationer i hjemmet, bør vold indgå sammen med misbrug, således at sætningen ændres til "... situationer i hjemmet, for eksempel forældrenes misbrug eller vold mod elev og/eller søskende eller forælder." LOS bemærker hertil, at forskning viser, at det er lige så traumatiserende for et barn at overvære vold mod en forælder eller søskende som selv at udsættes for volden, og at man her bør være opmærksom på alle voldens former. LOS bemærker videre, at en mistanke om vold i hjemmet altid bør medføre en underretning, hvilket ifølge LOS bør præciseres.

Skole og Forældre mener, at det skal tydeliggøres, at når en elev overføres til en anden klasse eller et andet sted, hvor der er en underviser, der kan undervise eleven, skal der være tale om reel undervisning.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen bemærker, at revisionen af vejledningen ikke ændrer den gældende retstilstand for omgående udelukkelse for resten af skoledagen.

Styrelsen er enig i, at det er relevant at anbefale, at skolens overblik over skolens anvendelse af omgående udelukkelse af eleven for resten af skoledagen, jf. bekendtgørelsens § 9, indgår i skolens arbejde med læring og forebyggelse af situationer, der leder til omgående udelukkelser. Styrelsen har i vejledningens punkt 32 afsnit 3 tilføjet følgende formulering: "Overblikket kan også med fordel indgå i arbejdet med læring og forebyggelse af situationer, der leder til at omgående udelukkelser findes nødvendige".

Styrelsen er enig i, at det er relevant at tilføje vold i hjemmet som et eksempel på en årsag til, at en elev udviser en uhensigtsmæssig adfærd. Styrelsen har i vejledningens punkt 31 afsnit 4 tilføjet vold som eksempel.

Styrelsen noterer sig et ønske om at tydeliggøre, at der ved overførsel af en elev til anden undervisning på skolen i enkelte timer eller resten af dagen, jf. bekendtgørelsens § 8, skal være tale om reel undervisning. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at det fremgår direkte af bekendtgørelsens § 8, at der skal være tale om undervisning.

Styrelsen noterer sig et forslag om at ændre formuleringen i vejledningens punkt 32 "elever med dybereliggende problemer", som begrundes med, at formuleringen er upræcis og ikke i overensstemmelse med et nutidigt børnesyn. Styrelsen bemærker, at styrelsen har ændret formuleringen til "elever i udsatte positioner" og henviser til styrelsens bemærkninger under notatets punkt 3.1.

5.13 Udelukkelse fra undervisningen i hele skoledage

ADHD-foreningen stiller sig undrende over for, hvilken faglig begrundelse eller forskning, der understøtter, i hvilke tilfælde en udelukkelse forventes at motivere eleven til bedre opførsel.

FOA mener, at følgende i punkt 34 "Hvor gentagne udelukkelser har været nødvendige, bør skolens leder overveje om der er behov for andre indsatser" bør være et ufravigeligt krav af hensyn til barnet, da udelukkelse fra undervisningen, jf. vejledningen punkt 37, er en alvorlig foranstaltning.

Skole og Forældre kan ikke tilslutte sig beslutningen om, at man har fjernet begrænsningen af brugen af denne sanktion, da de mener, at det åbner op for et øget brug af sanktionen. Skole og Forældre foreslår derfor, at de slettede ord "to gange og" og "flere gange og" genindsættes.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig, at flere høringssvar udtrykker, at der ved gentagne udelukkelser af en elev bør overvejes behov for andre indsatser. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at beslutningen om at iværksætte foranstaltninger beror på en konkret vurdering foretaget af skolens leder, jf. § 3. Det er styrelsens forventning, at den konkrete vurdering vil ske ud fra pædagogiske overvejelser og diverse hensyn, som måtte være relevante i det konkrete tilfælde, således at foranstaltninger kun anvendes, hvor det vurderes hensigtsmæssig. Herunder hensynet til elever i udsatte positioner.

Styrelsen noterer sig et ønske om, at der igen kommer en begrænsning på maksimalt to udelukkelser af en elev fra undervisningen i hele skoledage pr. skoleår. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at begrænsningen udgik fra bekendtgørelsen ved revisionen i 2020. Styrelsen beklager, at begrænsningen ikke dengang blev skrevet ud af vejledningen. Ved nærværende revision fjernes begrænsningen fra vejledningen, så den bringes i overensstemmelse med bekendtgørelsen. Der er således ikke tale om en ændring af bestemmelsen.

5.14 Overflytning af eleven til tilsvarende klassetrin på anden skole i kommunen

ADHD-foreningen finder det positivt, at det i punkt 39 er skrevet ind, at bestemmelsen anvendes i situationer, hvor det vurderes at være til elevens bedste. Men foreningen anbefaler, at beslutningen tages ud fra en samlet vurdering, hvor eleven og dennes forældre inddrages, da foreningen er bekymrede for, hvilke konsekvenser beslutningen kan have for et barn og dennes familie, hvis beslutningen træffes uden enighed. Foreningen finder det yderligere positivt, at det i punkt 44 er skrevet ind, at en elev kan flyttes, når eleven og forældrene kan tilslutte sig flytningen. Foreningen finder det derimod dybt problematisk, at det er muligt at tvangsflytte en elev mod sin egen og forældres vilje, og ser det som en "papirløsning", da de forudser, at det barn, som det handler om, med stor sandsynlighed ikke vil komme i skole, hvilket vil genere endnu flere problemstillinger for barnet, familien og samfundet.

Skole og Forældre er tilfredse med, at beslutningskompetencen vedrørende overflytning af en elev til en anden skole er givet til kommunalbe-

styrelsen efter indstilling fra skolelederen. Dertil er de tilfredse med præciseringen af, at de forpligtelser, som skolen, som eleven overflyttes til, overtager, gælder, uanset om elevens forældre før overflytningen har benyttet det frie skolevalg.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig en bekymring for muligheden for at overflytte en elev til en anden skole i kommunen mod elevens og forældrenes vilje. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at overflytning uden tilslutning fra forældre og elev anvendes i undtagelsestilfælde, og når der er et stort hensyn at tage til klassefællesskabet. Den modtagende skole har et ansvar for at tage imod eleven på hensynsfuld og meningsfuld måde. Styrelsen anerkender i forlængelse heraf, at det er relevant at tydeliggøre særlige hensyn, hvis eleven er blevet flyttet mod sin og forældrenes vilje, og kommunen samtidig træffer afgørelse om at fratage forældrene det frie skolevalg i et år. Styrelsen har i vejledningen tilføjet følgende afsnit under punkt 46: "Den nye skole bør være opmærksom på, hvordan den tager imod eleven. Der kan gælde særlige hensyn, hvis eleven er blevet flyttet mod sin og forældrenes vilje. Især når kommunen har truffet afgørelse om at fratage forældrene det frie skolevalg i et år, bør der være opmærksomhed på det gode forældresamarbejde."

5.15 Tilbageholdelse af private genstande

ADHD-foreningen anbefaler, at der ud over elevens alder og tidligere brud på ordensregler også vurderes efter elevens modenhed og evt. funktionsnedsættelse som f.eks. ADHD. Foreningen anbefaler, at punkt 54 ændres til "*forældre SKAL orienteres*", samt at der forud for sanktionens anvendelse søges i dialog med eleven at finde årsagen til, at en elevs brug af telefon har forstyrret undervisningen.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig et forslag om, at forældre skal orienteres ved tilbageholdelse af private genstande, jf. bekendtgørelsens § 16. Styrelsen finder ikke anledning til at ændre dette.

5.16 Magtanvendelse

ADHD-foreningen anbefaler i forbindelse med reglerne om magtanvendelse, at alt undervisende personale er uddannet til at konfliktløse hensigtsmæssigt og minimere magtanvendelse. Derudover ønsker foreningen, at det under punkt 56 defineres nærmere, at der kan anvendes magt ved ødelæggelse eller beskadigelse af ting, da foreningen mener, at mindre tingskade må være at foretrække frem for magtanvendelse.

Danmarks Lærerforening (DLF) mener, at de foreslåede ændringer i bekendtgørelsen og vejledningen ikke i nødvendigt omfang giver de handlemuligheder, som foreningen ser behov for. DLF mener, at der mangler konkrete eksempler i vejledningen på, hvordan og hvornår lærerne må og skal gribe ind i forhold elever, der er i opposition.

DAV opfordrer til, at vejledningen i højere grad, end hvad der lægges op til, kommer med konkrete eksempler på, hvornår magtanvendelse kan være nødvendigt.

FOA mener, at der er behov for en præcisering og lovfæstelse af principperne for brug af magtanvendelse i skolen. Dette både af hensyn til børnenes og medarbejdernes retssikkerhed. Der kan med fordel hentes inspiration fra Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge. FOA finder det desuden stærkt problematisk, at der i dag ikke er et lovfastsat krav om registrering og indberetning af brug af magtanvendelser i skolen. Efter vejledningen skal magtanvendelser kun indberettes, hvis den enkelte skole har fastsat retningslinjer om indberetning. På andre velfærdsområder, er registrering og indberetning af magtanvendelser et lovsfastsat krav. Det mener FOA også, at det bør være i skolen. Indberetningen af magtanvendelser har både et dokumentation- og læringsigte. FOA ønsker derfor også, at læringsperspektivet i opfølgningen på magtanvendelser skrives frem i vejledningen omkring brugen af magtanvendelse, så brugen af magtanvendelser forebygges og reduceres.

Kommunernes Landsforening (KL) opfordrer til, at punkt 56 om magtanvendelse styrkes via yderligere vejledning om og eksempler på acceptabel magtanvendelse.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig forslag om blandt andet at forpligte skoler til at foretage skriftlig registrering ved brug af magt i folkeskolen. Det er op til kommunerne at fastlægge, hvordan registreringer skal ske. Styrelsen har ikke fundet anledning til at fastlægge regler herom.

Det ligger også uden for folkeskolelovgivningen at fortolke, definere eller opstille eksempler på situationer, hvor der vil foreligge straffrihed efter straffeloven.

5.17 Inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning og evt. inddragelse af sociale myndigheder

ADHD-foreningen finder det positivt, at der overvejes muligheder for støtte, og at elever med sociale eller følelsesmæssige vanskeligheder normalt ikke vil have gavn af bekendtgørelsens foranstaltninger. Dog gør foreningen opmærksom på, at børn med funktionsnedsættelser ikke er nævnt. Foreningen finder det positivt, at PPR inddrages, men bemærker, at der i praksis nogle gange er års ventetid på at inddrage PPR med henblik på vurdering af et evt. behov for specialpædagogisk bistand. Foreningen anbefaler, at der indføres et krav om konkret stillingtagen til anvendelse af muligheder, jf. folkeskolelovens § 3 a og § 5, stk. 5, inden der kan tages stilling til sanktionsmulighederne i ordensbekendtgørelsen.

LOS bifalder anerkendelsen af, at en elev kan have behov for henvisning til udredning og et specialundervisningstilbud frem for anvendelse af for-

anstaltninger i henhold til bekendtgørelsen. LOS anbefaler dog, at det tilføjes, at man, ud over anvendelse af støtte med specialundervisning eller anden form for specialpædagogisk bistand, også kan skulle henvise eleven til et behandlings- og specialundervisningstilbud. Dette er ifølge LOS særligt vigtigt, da en elevs udadreagerende adfærd kan bunde i en uopdaget diagnose eller psykiske eller sociale vanskeligheder, som fordrer henvisning til et behandlings- og specialundervisningstilbud.

Skole og Forældre og Børnerådet undrer sig over, at man har slettet sætningen om, at specialpædagogisk støtte i videst muligt omfang bør foregå enten i skolen eller i tilknytning til det almindelige skolemiljø, da de mener, at det strider mod ønsket om inklusion og en skole, hvor flere kan trives og lære.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig, at der stilles forslag om at skrive hensynet til elever med funktionsnedsættelser eksplicit frem i vejledningen. Styrelsen gør opmærksom på, at der i folkeskolelovgivningen ikke opereres med differentiering på baggrund af specifikke diagnoser eller lignende, men på baggrund af, hvordan disse kommer til udtryk i en undervisningssituation. Derfor har styrelsen i revisionen haft for øje at tydeliggøre hensynet til elevers forskellige forudsætninger, herunder elever i udsatte positioner.

Styrelsen noterer sig en bemærkning om, at det er relevant at nævne behandlings- og specialundervisningstilbud (BOS) eller specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem (SBU) i relation til at afdække elevens behov via indhentelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning og evt. inddragelse af sociale myndigheder, jf. bekendtgørelsens § 18. Styrelsen bemærker, at støtte efter barnets lov samt specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand kan gives i mange forskellige sammenhænge, hvorfor styrelsen ikke finder det relevant at særligt nævne én af mulighederne.

Styrelsen noterer sig, at der stilles spørgsmål ved, at sidste sætning i punkt 58, afsnit 3, er blevet foreslået slettet. Styrelsen bemærker hertil, at sætningen oprindeligt blev foreslået slettet, da første del af sætningen angav en upræcis beskrivelse af formålet med specialpædagogisk bistand. Styrelsen er dog enig i, at anden del af sætningen er væsentlig, hvorfor styrelsen har indsat denne del som en selvstændig sætning i afsnittet.

5.18 Nyt afsnit om skolelederens mulighed for at iværksætte en akut indsats over for elever, der har behov for en øjeblikkelig specialpædagogisk indsats

BUPL har svært ved at se, hvilke børn der kan være omfattet af målgruppen for specialundervisningsbekendtgørelsen, men kun i mindre end 15 dage. Det vækker bekymring hos BUPL, ift. hvordan reglen vil blive anvendt i praksis. BUPL er generelt bekymret over, at børn uden varsel skal kunne tages ud af de fællesskaber, som de er en del af i skole og SFO. Det kan ifølge BUPL have negativ indvirkning på børns selvopfattelse og

udvikling at blive udelukket fra fællesskabet. BUPL bemærker, at det præciseres i teksten, at en akut indsats ikke må iværksættes som en sanktion over for eleven, men det ændrer ifølge BUPL ikke på, at eleven kan opleve det således.

Børnesagens Fællesråd anfører, at den specialpædagogiske bistand ikke må blive opbevaring af elever, som man akut ønsker at få væk fra klassen og fællesskabet for at skabe ro. Børnesagens Fællesråd mener, at en sådan støtte ikke må udvikle sig til en sanktion til de elever, som er udfordret på forskellig vis, hvilket det ifølge Børnesagens Fællesråd desværre fremstår som til slut i vejledningen, selvom det nævnes, at øjeblikkelig specialpædagogisk bistand ikke må iværksættes som sanktion. Børnesagens Fællesråd finder det dermed vigtigt med en præcisering af, på hvilken måde støtten bør iværksættes.

Børns Vilkår ser positivt på, at ordensbekendtgørelsen tydeliggør muligheden for at iværksætte en akut specialpædagogisk indsats for elever med udadreagerende adfærd, når der er et øjeblikkeligt behov. Dog understreger Børns Vilkår vigtigheden af, at denne form for specialpædagogisk bistand bliver iværksat med udgangspunkt i elevens og klassens behov og ikke som en disciplinær foranstaltning. Det er afgørende, at akutindsatsen ikke anvendes som en sanktion for overtrædelse af skolens ordensregler, men alene vurderes ud fra, om eleven har behov for specialpædagogisk bistand. Hertil mener Børns Vilkår, at klasse- og skolefællesskabet er en afgørende forudsætning for barnets trivsel, og mener, at midlertidige indsatser derfor bør tilrettelægges på en måde, der sikrer, at eleven i videst muligt omfang bevarer kontakt til klassen. Børns Vilkår understreger yderligere, at en tæt dialog mellem skole, elev og forældre er helt afgørende, og at forældrene og eleven inddrages tidligt i processen, så de kan gøre deres synspunkter gældende i forhold til processen og valg af indsats.

Danmarks Lærerforening anfører, at det bør præciseres, hvordan man vil sikre, at skolerne har ressourcer og kapacitet til at iværksætte en akut specialpædagogisk indsats uden PPV, og en beskrivelse af, hvordan disse indsatser bliver evalueret.

DAV er positiv over for, at der kommer fokus på, om eleven kan have behov for ekstra støtte. DAV er dog kritisk over for, at eleven i tilfælde af uhensigtsmæssig adfærd og konflikter flyttes til en midlertidig akutindsats på egen eller anden skole. DAV mener, at specialpædagogisk bistand kun bør gives til elever, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte i den almindelige undervisning, i specialklasser eller på specialskoler. Flytning af eleven til en akutindsats med øjeblikkelig varsel kan ende som en sanktionsform, der stigmatiserer og ekskluderer eleven fra fællesskabet, og som dermed ikke får taget fat i de mere grundlæggende problemer som fx mangel på positive relationer i skolen eller problemstillinger uden for skolen. På samme måde ser DAV heller ikke enkeltmandsun-

dervisning som løsning på uhensigtsmæssig adfærd. Brugen af akutindsatser risikerer at blive en glidebane for skoler, som er pressede pga. manglende ressourcer. DAV er bekymret for, at specialundervisningsbekendtgørelsen kan ende med at blive brugt på en anden måde, end det der er intentionen i bekendtgørelsen.

DH ser det som værende positivt, at der kommer fokus på, om en elev kan have behov for ekstra støtte i form af specialpædagogisk bistand. DH er dog kritisk over for muligheden for, at barnet/den unge i tilfælde af uhensigtsmæssig adfærd og konflikter flyttes til en midlertidig akutindsats på egen eller anden skole. DH ser en risiko for, at flytning af eleven til en akutindsats med øjeblikkelig varsel kan bruges som en sanktionsform, der stigmatiserer og ekskluderer eleven fra fællesskabet, snarere end at det er en indsats, der støtter og hjælper barnet til at mestre det, der er svært, og som giver anledning til frustration og uhensigtsmæssig adfærd. Tilsvarende har DH svært ved at se enkeltmandsundervisning som en løsning på uhensigtsmæssig adfærd. DH er bekymret for, at akutindsatser vil blive anvendt på skoler, som er pressede pga. manglende ressourcer, i stedet for at give barnet en specialpædagogisk indsats, der reelt vil give barnet mestringskompetence ift. det, der er svært og giver anledning til konflikt.

LOS bemærker, at der i vejledningens punkt 60-63 bør indskrives muligheden for henvisning til et behandlings- og specialundervisningstilbud, der enten fremadrettet eller for en periode kan have den rette faglighed til at understøtte barnets faglige og personlige udvikling og trivsel. Ved ikke at sikre opmærksomhed på såvel behov for udredning som henvisning til et behandlings- og specialundervisningstilbud risikerer man ifølge LOS, at indsatsen alene bliver symptombehandling, samt at man ikke fremadrettet sikrer faglig og social trivsel hos det barn, der er udadreagerende i sin adfærd.

Skole og Forældre bemærker, at det er fint, at man i vejledningen peger på mulighederne for en øjeblikkelig indsats efter § 5 i bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, men mener dog, at det er vigtigt, at en sådan indsats ikke er en sanktion, og at den er betinget af, at det skønnes, at barnet har behov for specialpædagogisk bistand. Skole og Forældre savner et afsnit om, at sådan en beslutning bør tages i samarbejde med både forældrene, eleven selv og pædagogisk-psykologisk rådgivning.

Skolelederforeningen anfører, at foreningen er optaget af at finde løsninger til gavn for den enkelte elev og tager derfor afstand fra muligheden for at oprette akutskoler et sted i kommunen, som benyttes systematisk, når elever udviser udadreagerende adfærd og har behov for en øjeblikkelig indsats i form af specialpædagogisk bistand. Skolelederforeningen anfører i den forbindelse, at når en elev udviser udadreagerende adfærd, skal den professionelle forholde sig undersøgende til, hvad eleven forsøger at kommunikere, og der skal anvendes en helhedsorienteret tilgang,

hvor de arenaer, som eleven indgår i, belyses med henblik på at nuancere udfordringsbilledet, og man skal få øje på og gå på opdagelse i de situationer, hvor eleven lykkes. Skolelederforeningen har dog forståelse for, at der midlertidigt kan være behov for at tilbyde eleven andre rammer i denne forbindelse.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen noterer sig, at der i flere høringssvar udtrykkes bekymring for, hvorvidt en øjeblikkelig indsats i form af specialpædagogisk bistand kan blive anvendt systematisk og som en sanktion. Styrelsen bemærker hertil, at det fremgår af vejledningsudkastet, at denne form for indsats ikke kan iværksættes som sanktion.

For så vidt angår bemærkningen om, at der bør indsættes et afsnit om, at en beslutning om øjeblikkelig indsats bør tages i samarbejde med både forældrene, eleven selv og pædagogisk-psykologisk rådgivning, bemærker styrelsen, at det fremgår af vejledningens punkt 60, afsnit 4, at den sædvanlige procedure med indstilling til pædagogisk-psykologisk rådgivning og samråd med eleven og forældrene skal iværksættes, hvis den specialpædagogiske bistand ikke forventes at være af kortere midlertidig varighed, dvs. under 15 skoledage. Styrelsen har dog på foranledning af høringssvarene indsat en formulering i vejledningens punkt 60, afsnit 4, der understreger vigtigheden af et samarbejde med forældrene omkring den øjeblikkelige indsats: "Det vil være vigtigt med forældresamarbejdet helt fra starten af forløbet, uagtet at der er tale om en akut situation, som kræver hurtige beslutninger."

Styrelsen anerkender, at det er relevant at udvide beskrivelsen af de undervisningstilbud, som kommunalbestyrelsen kan henvise til ved behov for en øjeblikkelig indsats i form af specialpædagogisk bistand. I punkt 60, afsnit 4, ændres formuleringen derfor fra "på en anden skole" til "på en anden skole eller i et andet specialundervisningstilbud".

Styrelsen noterer sig, at der udtrykkes bekymring for, hvorvidt skoler har ressourcer og kapacitet til at iværksætte en øjeblikkelig indsats i form af specialpædagogisk bistand uden en pædagogisk-psykologisk vurdering. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at der er tale om en eksisterende mulighed, som har hjemmel i specialundervisningsbekendtgørelsen. Det er skolens leder, der kan træffe beslutning om at iværksætte en øjeblikkelig indsats. Det må forventes, at der kun træffes en sådan beslutning, såfremt skolens leder skønner det meningsfuldt og hensigtsmæssigt inden for skolens rammer.

Styrelsen anerkender, at det kan være relevant at tydeliggøre, at enkeltmandsundervisning ikke bør stå alene, og at der uden ophør skal søges et egnet undervisningstilbud. Styrelsen har på den baggrund tilføjet følgende i vejledningens punkt 62, afsnit 1: "Enkeltmandsundervisning bør aldrig iværksættes som en selvstændig løsning på elevens behov for specialpæda-

gogisk bistand. Hvis det iværksættes, skal kommunalbestyrelsen uden op-hør undersøge muligheden for at henvise eleven til et egnet undervisnings-tilbud”.

5.19 Nyt afsnit om forældrenes ansvar for elevernes adfærd, når de er i skole

ADHD-foreningen finder det positivt, at skole, elever og forældre samarbejder om at leve op til folkeskolens formål. ADHD-foreningen er enig i, at forældre har et medansvar, men oplever, at mange forældre til børn med ADHD tager hele ansvaret. Foreningen anbefaler derfor, at sætningen ”En elevs forældre har dermed et medansvar for, at eleven rustes til at indgå i et fællesskab, hvor der er regler man skal følge ” erstattes med følgende: ”En elevs forældre har et medansvar for at eleven støttes i at indgå i fællesskabet, hvor der er regler der skal følges, skolen bør have en særlig opmærksomhed på at børn udvikler sig forskelligt og lytte til forældrene.” ADHD-foreningen gør opmærksom på, at forældre til børn med funktionsnedsættelser har en helt særlig forældreopgave, som er særdeles krævende. Foreningen anbefaler derfor, at der indskrives et krav om at være særligt opmærksomme på, om der kan være tale om en uopdaget eller ikke tilstrækkelig støttet funktionsnedsættelse og anbefaler desuden, at forældres perspektiver tillægges væsentlig værdi, da det er forældrene, der kender deres børn bedst.

BUPL er grundlæggende modstander af tanken bag forældreplæg. BUPL mener ikke, at det er realistisk at løse problemer med børns fravær eller adfærd ved at straffe forældrene økonomisk. Derimod kan det have modsat effekt, og det er da også flere gange konstateret, at reglen i barnets lov bruges meget sjældent, fordi sagsbehandlerne vurderer, at det ikke er formålstjenligt. På den baggrund mener BUPL ikke, det er hensigtsmæssigt at fremhæve forældreplæg i vejledningen.

Børns Vilkår er kritisk indstillet over for muligheden for at kunne anvende forældreplæg og evt. fratagelse af børnepenge. Erfaringerne fra den økonomiske sanktion ved ulovligt fravær viser, at den form for sanktioner ikke har nogen betydning i forhold til at få børnene tilbage i skole. Børns Vilkår mener, at der er risiko for en social slagside, og at dette tiltag rammer familier, der i forvejen har det svært. Derfor kan forældreplægget ifølge Børns Vilkår blive en ekstra byrde for de i forvejen pressede familier, hvilket i sidste ende kan medføre yderligere marginalisering, modstand mod skolen og langvarig mistrivsel. Det er efter Børns Vilkårs overbevisning helt afgørende, at der i stedet fokuseres på forebyggelse samt tidlig og helhedsorienteret støtte til klasser og familier, der oplever udfordringer.

Børnesagens Fællesråd mener, at ændringerne rummer et u hensigtsmæssigt syn på forældrene og er uforstående over for, at bekendtgørelsen lægger op til anvendelse af forældreplæg efter barnets lov. Børnesagens Fællesråd henviser bl.a. til, at der intet forskningsmæssigt belæg er for, at

det som metode er brugbart at forsøge at disciplinere forældre til at disciplinere deres børn, slet ikke forældre til børn med svære udfordringer. Børnesagens Fællesråd opfordrer derfor på det kraftigste til, at forslaget om at anvende forældreplæg fjernes, og at vægten lægges på forebyggende tiltag, at kulturen i fællesskaber i skolen styrkes, og at forældrene inddrages i et samspil med lærere og pædagogisk personale for at sikre, at alle voksne omkring barnet arbejder sammen om dets og fællesskabets trivsel.

FOLA er bekymret over, at forældre kan risikere at miste børne- og ungeydelsen, hvis de ikke er i stand til at efterleve skolens foranstaltninger vedrørende børn, der ikke overholder ordensreglerne.

KL er enig i at betone inddragelsen af forældre og af forældres ansvar, men gør samtidig opmærksom på, at plæg og sanktioner, herunder i form af fratagelse af børneydelse, sjældent vil være et virksomt redskab. Efter KL's opfattelse bør betoningen i vejledningen derfor i højere grad være knyttet til, hvordan skolen kan komme i dialog med disse forældre og på redskaber til, hvordan skolen bedst sætter forældrene i stand til at bistå deres børns udvikling i den retning, som skolen anviser.

Skole og Forældre anerkender, at det er relevant, at forældreplæg er nævnt i vejledningen. Skole og Forældre er tilfredse med, at der ikke er givet yderligere kompetence til skolelederen i denne forbindelse, men blot henvises til, at skolelederen har mulighed for at inddrage de sociale myndigheder, som har kompetencen.

Skolelederforeningen er positivt stemt over for, at forældreansvaret bliver tydeligere i vejledningen, da der ifølge Skolelederforeningen i nogle tilfælde kan være behov for at bede forældre bidrage til at skabe den ønskede forandring, jf. at arbejde helhedsorienteret. Skolelederforeningen har dog en bekymring for, hvorvidt det at straffe forældre økonomisk kan ramme en gruppe forældre, som i forvejen befinder sig i komplekse vanskeligheder og oplever det svært at skabe gode opvækstvilkår for deres børn og unge.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen er enig i, at forældres viden om en elevs forudsætninger med fordel kan skrives frem som en opmærksomhed i afsnittet om forældrenes ansvar og forældreplæg. Styrelsen har på den baggrund ændret formuleringen i punkt 64, afsnit 1, til følgende: "En elevs forældre har dermed et medansvar for, at eleven støttes i at indgå i fællesskabet, hvor der er regler, der skal følges. Dette ansvar foreligger, samtidig med at skolen bør have en særlig opmærksomhed på, at børn udvikler sig forskelligt, og at forældrene kender deres børns forudsætninger".

Styrelsen har noteret sig, at flere høringsparter stiller sig kritiske over for forældreplæg, som vejledningen henviser til. Styrelsen bemærker i den

forbindelse, at forældre pålæg, og herunder muligheden for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at fratage forældrene børne- og ungeydelsen, hvis pålægget ikke overholdes, er en eksisterende mulighed med hjemmel i barnets lov. Muligheden er blot nævnt i vejledningen for at sætte ordensbekendtgørelsens foranstaltninger i kontekst.

5.20 Hjælp til elever, der påvirkes negativt af andre elevers adfærd

FOA ser positivt på, at håndteringen af børn, der påvirkes af andre børns adfærd, får et selvstændigt afsnit i vejledningen, og at afsnittet har fokus på, at hjælp og støtte, der gives til børn, der er påvirket af andre børns adfærd, skal gives på en sådan måde, at den ikke udstiller, udskammer eller udgrænser det barn, der har udvist uhensigtsmæssig adfærd.

LOS finder det i forhold til vejledningens punkt 65 afgørende, at der ligeledes i vejledningen indskrives et fokus på støtte til den/de krænkede elever og/eller medarbejdere, således at der ikke skabes generelt mistro til grundet hændelser med enkelte elever.

Skole og Forældre mener, at det er godt, at det i vejledningen er skrevet frem, at skolens leder har et ansvar for at sikre, at alle elever har ret til et godt undervisningsmiljø. Skole og Forældre mener, at teksten indeholder en fin beskrivelse af skolens opgave i forhold til disse elever og kommunikationen med forældrene. Skole og Forældre savner dog en tydeliggørelse af, at opgaven er den samme i forhold til de elever, der har udvist uhensigtsmæssig adfærd, da disse elever også har brug for at blive forstået og hjulpet til at fungere i fællesskabet, samt at disse elevers forældre også har brug for klar kommunikation, som giver dem tillid til skolens håndtering.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen har noteret sig bemærkningerne og kan hertil bemærke, at styrelsen i sin gennemgang af vejledningen på baggrund af høringssvarene har haft fokus på, at hensynet til eleven, der udviser en uhensigtsmæssig adfærd, øvrige elever i fællesskabet samt forældrene, skrives frem. Det gælder blandt andet vejledningsafsnittene om de enkelte foranstaltninger.

5.21 Andre bemærkninger til vejledningen

ADHD-foreningen spørger til, hvordan man i punkt 48-50 sikrer, at muligheder for støtte går forud for udskrivning, og anbefaler, at der også her indskrives, at der bør tages stilling til at gøre brug af støttemuligheder efter folkeskolens § 3 a og § 5 stk. 5 forud for en afgørelse om udskrivning.

KL opfordrer til, at det i vejledningens punkt 22 og 23 konkretiseres, i hvilke af bekendtgørelsens handlemuligheder i § 6 det forudsættes, at der træffes afgørelser, og i hvilke tilfælde der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed.

LOS bemærker om vejledningens punkt 51, at det bør skærpes, således at det for det første ikke er elevens men skolens ansvar at inddrage voksne,

der har ansvar for barnet, samt at det tydeliggøres, at der her kan være tale om en værge, plejeforældre eller kontaktpædagoger på børne- og ungehjem. LOS bemærker videre, at ordet "bør" anvendes flere steder i vejledningen, og LOS finder, at det bør erstattes med "skal". LOS henviser som eksempel til specifikke sætninger i vejledningens side 1, 4. afsnit, vejledningens punkt 15 og vejledningens punkt 20.

Skolelederforeningen bemærker, at hyppigheden af chikane, trusler om vold og vold er forholdsvis høj i folkeskolen sammenlignet med andre arbejdspladser, hvilket ifølge Skolelederforeningen betyder, at bekendtgørelsen oftest bringes i anvendelse for at skabe sikkerhed på skolen. Skolelederforeningen ønsker derfor følgende sætning i indledningen til vejledningen "Man kan som skoleleder komme i den situation, at man finder det nødvendigt at anvende sanktioner overfor enkeltelever for at kunne varetage fællesskabets interesse" udvidet med ", herunder sikkerheden."

Social- og Boligministeriet bemærker, at der i vejledningen punkt 64, sidste afsnit, bør stå "kommunen" i stedet for "de sociale myndigheder".

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen er enig i, at formuleringen om inddragelse af de sociale myndigheder med henblik på et forældre pålæg er upræcis. Styrelsen har derfor ændret "de sociale myndigheder" til "de relevante kommunale myndigheder" i vejledningens punkt 64, sidste afsnit.

Styrelsen noterer sig, at det foreslås at lade det fremgå af vejledningens punkt 22 og 23, i hvilke af bekendtgørelsens handlemuligheder i § 6 det forudsættes, at der træffes afgørelser, og i hvilke tilfælde der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed. Styrelsen kan hertil oplyse, at dette fremgår af de afsnit i vejledningen, der vedrører de specifikke foranstaltninger.

Styrelsen noterer sig et ønske om mere forpligtende sprogbrug i vejledningen ("skal" i stedet for "bør"). Styrelsen bemærker hertil, at forpligtende sprog i vejledningen kræver, at der i bekendtgørelsen eller øvrig lovgivning er fastsat et krav. Derfor anvendes "bør" der, hvor der ikke er et krav.

Styrelsen er enig i, at hensynet til sikkerheden kan være relevant for en skoleleders beslutning om anvendelse af sanktioner over for en enkelt elev. Styrelsen har derfor tilføjet ", herunder sikkerheden" i første afsnit i vejledningens punkt 1.

Styrelsen noterer sig et ønske om at tydeliggøre, at skolen kan bistå elever, der ikke er underlagt forældremyndighed, med at inddrage støtte ved brud på ordensreglerne mv. Styrelsen bemærker hertil, at det er styrelsens forventning, at skolen i den konkrete situation vil vurdere behovet herfor ud fra den enkelte elevs individuelle omstændigheder og finder det ikke nødvendigt at tilføje i vejledningen.

Styrelsen er enig i, at det er relevant at skrive brugen af støttemuligheder efter folkeskolens § 3 a og § 5, stk. 5, frem i vejledningen. Styrelsen bemærker, at det er tilføjet i vejledningens punkt 1.